

ГРОШОВІ ВИПЛАТИ ТА ЗАХИСТ У РЕАГУВАННІ НА НАДЗВИЧАЙНІ СИТУАЦІЇ В УКРАЇНІ

ЗВІТ ПРО
РЕЗУЛЬТАТИ
НАВЧАННЯ

-

ГРУДЕНЬ 2023
РОКУ

Joanne Coates / Save the Children

Global Protection Cluster

Task Team on Cash for Protection
Regional Ukraine Response

Collaborative Cash Delivery

Save the Children

СЛОВА ПОДЯКИ

Цей звіт був підготовлений Філіпою Янг, координатором співпраці Платформи концентрації та виплати грошових коштів (CCD) у рамках реагування на надзвичайні ситуації в Україні, яка працює через NORCAP/CashCap, Джулією Грассет, старшим радником з питань грошового обігу та ринків організації Save the Children та співголовою Української регіональної робочої групи «Грошова допомога у сфері захисту» (С4РТФ), а також Антуаном Шіотом, аналітиком з питань харчування та даних Української регіональної цільової групи С4РТФ. Звіт ґрунтується на даних, отриманих від ключових спеціалістів (КС) в Україні та Польщі, а також від ключового спеціаліста, який представляє заходи реагування в Молдові, інформації, наданої організацією «Save the Children» в Литві, та аналітичному огляді відповідних організаційних документів, наданих деякими КС. Автори вдячні ключовим інформаторам за те, що вони поділилися з нами своїм часом і досвідом. Вони також хотіли б висловити особливу подяку Олександрі Лукасевич і Кларі Декампс, які переглянули і надали коментарі до звіту, а також Анні Куліговській, яка допомагала в його підготовці. Цей документ було профінансовано за рахунок внесків Комітету з надзвичайних ситуацій (DEC) до Центру спільних послуг CCD для реагування на надзвичайні ситуації в Україні та Українського регіонального фонду С4РТФ (підтриманого щедрими внесками DEC та PRM, відповідно).

**Save the
Children**

OPERATED BY NRC

Funding provided by the
United States Government

**DISASTERS
EMERGENCY
COMMITTEE**

ЗМІСТ ДОКУМЕНТА

План змісту	2
Перелік умовних скорочень	3
Короткий виклад основного матеріалу	5
РОЗДІЛ 1: Загальні відомості та вступ	11
РОЗДІЛ 2 - Огляд програми «Грошової допомоги та втручань у сфері захисту» в рамках реагування на надзвичайну ситуацію в Україні	13
РОЗДІЛ 3 - Впровадження визначення С4Р у практику реагування України	21
РОЗДІЛ 4 - Координація дій	26
РОЗДІЛ 5 - Аналіз причинно-наслідкових зв'язків	29
РОЗДІЛ 6 - Розробка втручань С4Р	34
РОЗДІЛ 7 - Методології таргетування	36
РОЗДІЛ 8 - Визначення трансфертної вартості	43
РОЗДІЛ 9 - Зв'язок із системами соціального захисту	48
РОЗДІЛ 10 - Моніторинг та оцінка програм С4Р	51
РОЗДІЛ 11: Висновки та рекомендації	58
<hr/>	
Додаток 1	62
Додаток 2	65
Додаток 3	66

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

A&A	Оцінити та допомогти
AOR	Зона відповідальності
C4P	Грошова допомога у сфері захисту
C4PTF	Робоча група програми «Грошова допомога у сфері захисту»
C4PTT	Цільова група програми «Грошова допомога у сфері захисту»
TTC4P	Цільова група з питань «Грошової допомоги у сфері захисту»
CCD	Платформа концентрації та виплати грошових коштів
CP	Захист дітей
CVA	Допомога із готівкою й чеками
CWG	Робоча група з грошової допомоги
DCA	DanChurchAid
ECMF	Фонд соціального супроводу в надзвичайних ситуаціях
FSP	Постачальники фінансових послуг
GPC	Глобальний кластер з питань захисту
GBV	Гендерно зумовлене насильство
HMA	Гуманітарне розмінування
MHYO	Міжнародна неурядова організація
IPA	Допомога з індивідуального захисту
IRC	Міжнародний комітет порятунку
OKC	Опитування ключових спеціалістів
MEAL	Моніторинг, оцінка, звітність та навчання
MHPSS	Психічне здоров'я та психосоціальна підтримка
MPCA	Багатоцільова грошова допомога
NGCA	Непідконтрольні уряду території
HYO	Неурядова організація
PDM	Моніторинг після розповсюдження
PLW	Вагітні та жінки, що годують груддю
PSS	Психосоціальна підтримка
SCLR	Реагування на рівні громади та постраждалих від насильства
SEA	Сексуальна експлуатація та насильство
СОП	Стандартні операційні процедури
SP	Соціальний захист
SRH	Сексуальне та репродуктивне здоров'я
UHF	Український гуманітарний фонд
ООН	Організація Об'єднаних Націй
UNFPA	Фонд народонаселення Організації Об'єднаних Націй
UNICEF	Дитячий фонд Організації Об'єднаних Націй

КОРОТКИЙ ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

● ВСТУП ТА ПЕРЕДУМОВИ

Ескалація кризи в Україні в лютому 2022 року призвела до безпрецедентної надзвичайної ситуації в Європі. Визнаючи необхідність застосування програми «Грошова допомога у сфері захисту» (С4Р) у широкомасштабному реагуванні на ситуацію в Україні та усвідомлюючи технічні труднощі, пов'язані з реалізацією С4Р, Цільова група з питань С4Р (в рамках Глобального кластера з питань захисту) створила тимчасову робочу групу - Українську регіональну робочу групу з питань програми «Грошова допомога у сфері захисту» (С4РПТФ), яка займається виключно ситуацією в Україні. У міру того, як розгорталися заходи реагування, дедалі більше відомств почали розглядати можливість реалізації С4Р. Робоча група надає безпосередню підтримку цим установам і Кластерам з питань захисту. Зокрема, вона гарантує, що технічна підтримка в кінцевому підсумку буде здійснюватися на національному рівні і за неї відповідатимуть на національному рівні.

Цей навчальний звіт є результатом двосторонніх обговорень з членами Платформи концентрації та виплати грошових коштів (CCD) в Україні та Польщі, багато з яких перебували на порозі розробки або впровадження програм С4Р в рамках реагування на ситуацію в Україні і прагнули отримати знання та досвід один від одного. Спільно з Регіональною цільовою групою С4РПТФ було вирішено підготувати цей навчальний звіт, щоб зрозуміти, які програми називаються С4Р в контексті реагування на надзвичайну ситуацію в Україні, які елементи та параметри складають ці програми, а також як вони реалізуються. Метою цього дослідження було зібрати та проаналізувати програмний досвід С4Р та уроки, отримані під час реагування на кризу в Україні, щоб підтримати роботу установ, які беруть участь у С4Р в рамках реагування, а також зробити внесок у глобальний банк оперативного навчання та рекомендацій щодо С4Р. Рекомендації сформульовані з метою інформування поточного реагування, а також майбутніх заходів.

● ОСНОВНІ ВИСНОВКИ

В Україні реалізується широкий спектр програм під егідою С4Р. Однак не всі сторони використовують однакові параметри при реалізації С4Р у цьому контексті. Навіть ті, хто в принципі погоджується з глобальним визначенням, стикаються з труднощами в реалізації С4Р відповідно до цього визначення в контексті України. Межі між багатоцільовою грошовою допомогою (МРСА) (яка також охоплює інші галузеві потреби, такі як охорона здоров'я) та С4Р іноді розмиті. Незважаючи на підтримку і допомогу, яку надає Регіональна цільова група

С4РПТФ, надаючи цінні технічні рекомендації щодо С4Р в країнах, які надають допомогу Україні, гуманітарні організації здебільшого працюють ізольовано, не координуючи свою діяльність одна з одною. Для ефективної реалізації програм бракувало оперативної координації та технічної гармонізації на національному рівні¹. Дехто вбачає в цьому таку необхідну свободу для задоволення потреб на місцях, інші ж занепокоєні плутаниною серед гуманітарних організацій щодо того, що таке програма С4Р.

1. Слід зазначити, що на момент проведення цього дослідження останній посібник з С4Р від Кластера з питань захисту в Україні ще не опубліковано.

У Польщі, Литві та Молдові дискусії та діяльність С4Р є менш поширеними і розвиненими, і лише кілька гуманітарних організацій починають працювати або розглядають відповідні моделі. Ключові спеціалісти вказують на складнощі роботи в країнах ЄС, такі як припущення про вищу якість послуг у сфері захисту, а також необхідність орієнтуватися при розробці програм без належних послуг для побудови С4Р. У Польщі неурядові організації також повідомили про високий рівень потреб у підтримці з правових питань, таких як судові справи та отримання документів, підтримка у доступі до польської системи пільг та фінансові бар'єри у доступі до послуг з охорони сексуального та репродуктивного здоров'я. У цьому контексті відсутність дискусійного форуму в рамках гуманітарного координаційного апарату для мозкового штурму щодо програм С4Р стала проблемою.

Цей навчальний документ підкреслює необхідність переглянути практичні аспекти спроб узгодити більш чітке визначення С4Р у складних контекстах з величезними потребами, таких як реагування на ситуацію в Україні, де програми з надання багатоцільової грошової допомоги (МРСА) не задовольняють широкий спектр базових потреб постраждалого від війни населення. Найважливіше те, що в документі підкреслюється потреба в тому, щоб суб'єкти в обох країнах зібралися разом у відкритому просторі, обговорили свої виклики в реалізації програм С4Р і перейняли досвід один в одного.

● КОНКРЕТНІ РЕЗУЛЬТАТИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ

ВПРОВАДЖЕННЯ ВИЗНАЧЕННЯ С4Р:

Хоча всі організації повідомили про свої втручання як про С4Р враховуючи, що їх кінцевою ціллю є захист, їхні розробки значно відрізняються, а відсутність затвердженого на національному рівні визначення С4Р, як повідомляється, викликає плутанину та труднощі. Деякі організації виступають за більш **цілісну інтерпретацію та впровадження С4Р**, виступаючи проти обмежувального, секторального визначення. Важливою проблемою, з якою стикаються деякі виконавці, намагаючись самостійно визначити, що має підпадати під С4Р, а що ні, є **нездатність бенефіціарів задовольнити всі потреби за допомогою стандартної фінансової допомоги, яку вони отримують** (зокрема, в Україні). **І навпаки, деякі організації твердо переконані в тому, що С4Р має дуже чітке визначення, і застосовують його на робочому етапі.** Багато хто використовує кейс-менеджмент як основний компонент своїх втручань у С4Р, а деякі вважають, що грошові виплати повинні використовуватися лише як крайній засіб у рамках кейс-менеджменту.

Тому кластерам захисту рекомендується розробити національний технічний посібник на якомога більш ранній стадії реагування, який може бути доопрацьований на більш пізньому етапі, щоб забезпечити обізнаність усіх суб'єктів зі стандартним визначенням С4Р Глобального кластера з питань захисту (GPC) і з різними способами його застосування, в тому числі з ключовими відмінностями між С4Р та іншими формами фінансової допомоги. Це значно зменшило б плутанину і надало б організаціям ресурси для початку розробки стратегій втручання. Повна гармонізація втручань С4Р видається нереальною, але спільна технічна база та спільна програмна структура вкрай необхідні. Міжкластерна координація має вирішальне значення для керівництва виконавцями у формуванні їхніх заходів з С4Р. Що стосується України, то одна з найважливіших і одностайних рекомендацій неурядових організацій полягає в тому, щоб кластери охорони здоров'я та захисту населення чітко визначили межі між С4Р і «грошовою допомогою у сфері здоров'я».

КООРДИНАЦІЯ:

Існує значна плутанина щодо ролей та обов'язків різних «носіїв обов'язків» з координації С4Р, і різні організації висловили розчарування відсутністю обговорень та технічних рекомендацій щодо С4Р на рівні кластерів та Робочої групи з грошової допомоги (CWG). Хоча підтримка, надана С4РТФ, була високо оцінена і визнана корисною, різні організації вважали її недостатньою для задоволення своїх потреб у більш детальній, гармонізованій та орієнтованій на конкретні країни підтримці.

Отже, основний урок і рекомендація цього дослідження полягає в тому, що робоча група С4Р (бажано, щоб вона працювала в рамках національного Кластера з питань захисту і підтримувалася глобальною Цільовою групою «Грошова допомога у сфері захисту» (С4РТТ)) повинна мати належне фінансування з самого початку реагування, а також спеціальний персонал для підтримки технічної координації, адекватних комунікаційних стратегій, спеціальної підтримки та розробки технічних керівництв. Крім того, неурядові організації наполегливо закликають до створення платформи, на якій гуманітарні організації могли б обговорювати технічні та оперативні проблеми С4Р, наприклад, більш неформальної спільноти практиків для проактивних і оперативних обговорень і вивчення можливостей перенаправлення. Учасники наголосили на необхідності створення спільної ресурсної платформи для обміну такими документами, як СОП. Також спонсори наголосили на необхідності координації спонсорської діяльності навколо С4Р та обговоренні на ранніх стадіях при створенні кластерів та вирішенні оперативних потреб.

АНАЛІЗ ПРИЧИННО-НАСЛІДКОВИХ

Учасники та виконавці добре розуміють, що необхідно встановити причинно-наслідковий зв'язок між певним ризиком у сфері захисту та потребою у фінансовій допомозі для подолання фінансових бар'єрів та/або усунення економічних чинників, що зумовлюють ризик у сфері захисту. Однак ключові виклики та нюанси лежать у площині запобігання та зменшення ризиків. Також повідомлялося, що працівники, які ведуть справи, іноді перебувають під впливом можливості отримати фінансову підтримку і можуть зосередити свій запит на С4Р на вразливості, а не на рівнянні ризиків. Ускладнює ситуацію також відносно невелика трансфертна вартість за програмою МРСА, що робить бенефіціарів програми більш вразливими. Хоча учасники застосовують аналіз причинно-наслідкових зв'язків у своїх програмних розробках і теоріях трансформацій, існує тенденція до об'єднання різних послуг і втручань у рамках С4Р для комплексного вирішення ризиків і задоволення потреб. Деякі суб'єкти захисту використовують грошову допомогу для подолання фінансових бар'єрів, пов'язаних із захистом, але які також стосуються прогалін в інших секторах. Деякі втручання С4Р, якщо їх уважно проаналізувати, нагадують інтегровані програми захисту, де грошові кошти використовуються не лише для досягнення результатів у сфері захисту, але й у сфері охорони здоров'я, забезпечення житлом та задоволення базових потреб. Кластери з питань захисту можуть надавати підтримку, забезпечуючи стандартні інструменти аналізу та оцінки ризиків у сфері захисту, гарантуючи, що фінансові бар'єри та основні економічні чинники, які сприяють виникненню ризиків у сфері захисту, будуть інтегровані в аналіз і враховані партнерами в стратегіях реагування. Це також може бути використано для визначення потреб у міжкластерній співпраці та потенційних інтегрованих або міжсекторальних втручань.

СТРУКТУРА С4Р:

Втручання С4Р у ситуаціях з швидким розширенням масштабів можуть зайняти певний час, і на початку суб'єкти захисту можуть розглядати можливість використання грошової допомоги для задоволення нагальних потреб у справах про захист, замість того, щоб зосереджуватися на ризиках, пов'язаних із захистом. Ані спонсори, ані виконавці, ані кластери не повідомляли про це як про проблему, і це цілком зрозуміло з огляду на ситуацію перших кількох місяців після ескалації конфлікту. Більше того, цей тимчасовий захід був швидко замінений більш цілеспрямованими заходами С4Р. Переважна більшість заходів С4Р були інтегровані з кейс-менеджментом, меншою мірою - з індивідуальною допомогою у сфері індивідуального захисту (ІРА) або моніторингом захисту. Усі вони мали на меті захист, хоча деякі з них були більш комплексними, ніж інші. Більшість організацій працювали в різних сферах захисту, а деякі зосереджувалися на гендерно-зумовленому насильстві (GBV), захисті дітей (СР), розмінуванні (МА) та житлових, земельних і майнових питаннях (НЛР). Загалом, прийнято міжгалузеві підходи, в рамках яких застосовується С4Р, що дає змогу направляти звернення до інших секторів. Окрім кейс-менеджменту та ІРА, грошова допомога надається паралельно з іншими заходами із захисту, зокрема, з психічного здоров'я та психосоціальної підтримки (МНПСС), психосоціальної підтримки (PSS), правової допомоги та перенаправлення до спеціалізованих служб. Різні суб'єкти (як внутрішні, так і зовнішні) повідомляли про перенаправлення до МРСА, а також про перенаправлення до програм «грошової допомоги на оренду житла», спрямованих на задоволення довгострокових потреб у притулку). Взаємодія між МРСА та С4Р розглядається різними організаціями по-різному. Одні вважають, що МРСА, орієнтована на захист, є формою програми С4Р, тоді як інші розглядають С4Р як окрему, але доповнюючу МРСА програму.

Водночас неурядові організації виступають за прагматичну гнучкість, у той же час визнаючи необхідність послідовності та гармонізації, де це можливо, а також здатність постійно вдосконалювати та адаптувати структуру програми С4Р відповідно до змін у потребах. В Україні вкрай важливо, щоб кластер охорони здоров'я надавав підтримку у вигляді детальних рекомендацій щодо грошової допомоги у сфері охорони здоров'я, оскільки ці заходи наразі вбудовуються в програми С4Р без належного керівництва та технічної підтримки. Крім того, рекомендується інвестувати в розвиток кадрового потенціалу перед розробкою та впровадженням програм С4Р, щоб забезпечити готовність команд до вирішення складних завдань, пов'язаних з такими програмами. У Польщі одна з МНУО рекомендувала розробити короткий посібник з використання грошової допомоги для захисту дітей у польському контексті, зважаючи на складність втручання в систему соціальних послуг.

ІДЕНТИФІКАЦІЯ ТА ВІДБІР БЕНЕФІЦІАРІВ У С4Р: ІДЕНТИФІКАЦІЯ БЕНЕФІЦІАРІВ

в основному здійснювалася через перенаправлення (зовнішні, внутрішні або самореферали). Відбір бенефіціарів С4Р здійснювався переважно за результатами оцінки, проведеної Командою з питань захисту. Щоб допомогти Командам захисту в процесі відбору, різні організації розробили гнучкі переліки критеріїв відбору. Деякі організації розробили критерії на основі категорій загроз; інші класифікували ці критерії за ризиками для захисту. Зрештою, деякі організації вирішили використовувати категоріальне таргетування в рамках своїх програм С4Р, орієнтуючись на конкретні категорії людей, які, на їхню думку, перебувають у групі ризику. Категоріальне таргетування насамперед рекомендується як відправна точка для перенаправлення до Команд захисту та проведення відповідної оцінки рівня захисту. Однак існує ризик того, що деякі категорії ризику можуть бути занадто великими (наприклад, люди з інвалідністю) і частково повторювати стандартні цільові критерії таргетування цільової аудиторії МРСА. Рекомендується інтегрувати критерії, чутливі до захисту, у стандартні опитування щодо відбору учасників програми МРСА, але вони самі по собі не є втручанням у рамках програми С4Р.

ВИЗНАЧЕННЯ ТРАНСФЕРТНОЇ ВАРТОСТІ:

наразі існує майже стільки ж різних розрахунків трансфертної вартості для С4Р в Україні, скільки існує організацій, що впроваджують С4Р. Як повідомляється, це пов'язано з відсутністю рекомендацій від кластерів, а також із самою природою С4Р, яка вимагає індивідуальної допомоги, що ускладнює надання стандартизованих сум, як в інших секторах. Різні пакети допомоги, про які повідомляється в рамках програм С4Р, пристосовані до різних сценаріїв і часових рамок (наприклад, Фонд управління надзвичайними ситуаціями (ЕСМФ), призначений для задоволення нагальних потреб у захисті, які не можуть чекати довше 48-72 годин, на відміну від С4Р, призначеного для більш комплексного і сталого подолання ризиків). Організації застосовують три основні підходи до визначення вартості допомоги в рамках С4Р та пов'язаних з нею пакетів: підхід, заснований на ранжуванні ризиків; підхід, заснований на дофінансуванні; та індивідуальний підхід². Кожен з цих підходів має свої переваги та недоліки. Хоча з технічної точки зору більш індивідуальні підходи видаються більш доречними, вони також вимагають значно більшої підготовки Команд захисту, а також додаткового часу і ресурсів. Ці методи можуть бути складнішими в застосуванні порівняно зі стандартизованими підходами. Рекомендується, щоб кластери підтримували розробку цих більш стандартизованих підходів, координуючи збір даних (за підтримки робочої групи з питань грошової допомоги), аналіз і поширення результатів, при цьому завжди заохочуючи і залишаючи гнучкість для більш адаптованих, індивідуальних визначень трансфертної вартості.

ЗВ'ЯЗОК ІЗ СОЦІАЛЬНИМ ЗАХИСТОМ:

Існує багато прикладів, наведених ключовими спеціалістами, щодо зв'язків з місцевими органами влади в Україні та вивчення наявних або відсутніх послуг і допомог, які програми С4Р можуть доповнити або заповнити прогалини. Однак далеко не скрізь аналіз програм соціального захисту враховується при розробці програм С4Р, а також бракує узгодженого підходу до співпраці з місцевими органами влади. Наприклад, в Україні катастрофічно не вистачає аналізу надання медичних послуг, а в Польщі існує припущення про наявність вищого рівня послуг із захисту дітей і небажання досліджувати ці прогалини через статус Польщі як члена ЄС. Рекомендується провести більш детальний аналіз соціального захисту на місцевому рівні, щоб зрозуміти варіанти роботи з національною системою та паралельно з нею, коли виникне потенційна потреба в підтримці С4Р. Гуманітарні організації, які розпочинають розробку програм С4Р, можуть навчитися на прикладах міцних зв'язків між гуманітарними організаціями та управліннями соціального захисту населення і територіальними управліннями соціального обслуговування з точки зору інформаційно-просвітницької роботи, перенаправлення та мапування послуг. Стандартизація угод про обмін даними також сприятиме процесу обміну даними між урядом і гуманітарними організаціями, а також між самими гуманітарними організаціями з метою перенаправлення.

2. Див. розділ 5 про трансфертну вартість.

МОНІТОРИНГ ТА ОЦІНКА:

Опитані в рамках цього дослідження фахівці-практики С4Р використовують поєднання якісних і кількісних методів для моніторингу реалізації С4Р; однак більшість із них визнають необхідність докладати більше зусиль у цій сфері, особливо у вимірюванні впливу грошової допомоги на досягнення запланованих результатів у сфері захисту. **Більш ретельний і систематичний моніторинг має важливе значення для отримання остаточних висновків у цій сфері.** Декілька організацій взяли це до уваги й наразі розробляють або переглядають свої інструменти та СОП, щоб інтегрувати показники процесу та результатів для ефективного моніторингу своїх втручань у С4Р. Як пряий наслідок вищезазначеного, на основі інформації, зібраної під час опитувань та аналітичних оглядів, на сьогоднішній день було отримано відносно мало доказів реалізації програми С4Р в рамках реагування на надзвичайну ситуацію в Україні. **Дійсно, існують методологічні проблеми та проблеми конфіденційності, які є унікальними для моніторингу С4Р (зокрема, через чутливість випадків), які необхідно брати до уваги та пропагувати серед спонсорів і фахівців-практиків.** Це вимагає оперативного та злагодженого підходу, в якому принципи захисту є пріоритетними, а Команди захисту відіграють більш важливу роль, ніж зазвичай.

Підхід, що ґрунтується на принципах адаптивності та співробітництва, в якому пріоритет надається принципам захисту, має вирішальне значення для моніторингу та оцінки програм С4Р. Такий підхід забезпечує захист і безпеку всіх учасників, а також збір необхідних даних для оцінки впливу та ефективності програми. Ці міркування підкреслюють необхідність підвищення обізнаності команд MEAL та окремих спонсорів про унікальні виклики та чутливі моменти, пов'язані з моніторингом ризиків у сфері захисту в рамках кейс-менеджменту. Це особливо актуально для високочутливих сфер, таких як GBV, але також стосується й інших чутливих ризиків.

РОЗДІЛ 1: ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ ТА ВСТУП

● А. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ ПРО С4РТФ

БЛОК 1: КРАЇНИ, НА ЯКІ ПОШИРЮЄТЬСЯ ДІЯ

Ескалація кризи в Україні в лютому 2022 року призвела до безпрецедентної надзвичайної ситуації в Європі. Понад 8,2 мільйона українців покинули свою країну після цієї дати, і, за оцінками, 44% населення були переміщені всередині країни. Визнаючи необхідність застосування програми С4Р у широкомасштабному реагуванні на ситуацію в Україні та усвідомлюючи технічні труднощі, пов'язані з реалізацією С4Р, [Цільова група з питань С4Р](#) (в рамках Глобального кластера з питань захисту) створила тимчасову групу - Українську регіональну цільову групу з питань програми С4РТФ, яка займається виключно ситуацією в Україні.

У міру того, як розгорталася ситуація, дедалі більше відомств почали розглядати можливість реалізації С4Р. Робоча група, відкрита для всіх організацій та координаційних структур, надає пряму підтримку цим установам та кластерам захисту. Це включає в себе забезпечення того, щоб технічна підтримка в кінцевому підсумку здійснювалася на національному рівні. Зокрема, у вересні 2023 року Український кластер з питань захисту опублікував національні рекомендації щодо С4Р.

Основними завданнями цієї групи було:

- Надавати технічні рекомендації щодо розробки СВА та оцінок і заходів у сфері захисту, а також аналізувати отримані результати, в тому числі шляхом розповсюдження інструментів і ключових ресурсів
- Створити простір для співпраці та дискусій для вирішення ключових проблем у сфері СВА та захисту, що виникають у регіоні, забезпечуючи обмін найкращими практиками та отриманими уроками
- Адаптувати глобальні рекомендації та інструменти до регіонального контексту
- Визначити та задовольнити потреби у розбудові потенціалу
- Забезпечувати членів мережі оновленнями, продуктами та ресурсами, такими як інформаційні бюлетені, що виходять раз на два місяці, веб-карти, що відображають заходи з протидії СВА та захисту, а також регіональні керівні принципи щодо захисту від СВА.

● В. МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

На початковому етапі дослідження було розповсюджено технічне завдання (TOR) та оголошено про проведення опитування ключових спеціалістів (ОКС) через С4РТФ, Мережу CCD, а також на двосторонній основі серед CWG, спонсорів та кластерів/секторів з питань захисту в Україні та Польщі. Всього було проведено 19 ключових опитувань спеціалістів з представниками наступних організацій (див. Додаток 3 для учасників ОКС).

ТАБЛИЦЯ 1: КІЛЬКІСТЬ ОКС ЗА КРАЇНАМИ ТА ТИПАМИ ОРГАНІЗАЦІЙ

	Україна	Польща	Молдова/Світ	Литва
Міжнародні НУО	8	3		1
Місцеві НУО	2			
Спонсори	2			
Кластер з питань захисту	1			
Робоча група з грошової допомоги	1			
Установи ООН			1	
Усього	14	3	1	1

Крім того, було проведено кабінетний аналіз⁴ операційних документів С4Р від 2 міжнародних неурядових організацій, що працюють у Польщі, 3 міжнародних неурядових організацій, що працюють в Україні, 1 місцевої неурядової організації, що працює в Україні, 1 агенції ООН, що працює в Молдові, та 1 міжнародної неурядової організації в Литві.

● С. ОБМЕЖЕННЯ

Це дослідження спочатку було задумане як регіональна ініціатива, щоб зібрати уроки з усіх країн, які реагують на ситуацію в Україні. Незважаючи на широкий заклик до ключових спеціалістів, переважна більшість опитувань була проведена з неурядовими організаціями в Україні та Польщі. Також не вдалося домовитися про опитування з представниками Сектору захисту в Польщі. Аналогічно, дуже обмежена кількість організацій погодилася поділитися даними про моніторинг С4Р, що обмежило доступність доказів для отримання подальших висновків і рекомендацій.

РОЗДІЛ 2 - ОГЛЯД ПРОГРАМИ «ГРОШОВОЇ ДОПОМОГИ ТА ВТРУЧАНЬ У СФЕРІ ЗАХИСТУ» В РАМКАХ РЕАГУВАННЯ НА НАДЗВИЧАЙНУ СИТУАЦІЮ В УКРАЇНІ

Аналіз ОКС та огляд літератури свідчить про різноманітність підходів до втручання С4Р в рамках реагування на ситуацію в Україні, починаючи від дуже обмежених втручання, вбудованих виключно в заходи із захисту, до більш комплексних і цілісних заходів.

У наведеній нижче таблиці представлено огляд проєктів, реалізованих або запланованих гуманітарними організаціями, які сприймаються як С4Р. Вона містить інформацію про наступне:

- Як виконавці визначають своє втручання в рамках С4Р (ключові параметри)
- Цільову кількість бенефіціарів та методології, що використовуються для ідентифікації та підтримки бенефіціарів С4Р
- Конкретні потреби, на задоволення яких спрямована діяльність С4Р, а також методологія визначення трансфертної вартості та відповідний механізм реалізації.

У той час як цей розділ містить загальний огляд, розділи 3-5 розкривають більш детальну інформацію, аналізуючи кожен конкретний технічний аспект цих втручання С4Р в рамках регіонального реагування в Україні.

ТАБЛИЦЯ 2: ОГЛЯД ПРОГРАМ ГРОШОВОЇ ДОПОМОГИ ТА ЗАХИСТУ В УКРАЇНІ

Організація	Обґрунтування	Ідентифікація та таргетингові стратегії	Ключові пов'язані заходи захисту	Охоплення програми С4Р	Трансфертна вартість і періодичність	Механізм надання допомоги
Christian Aid (у партнерстві з Hungarian Interchurch Aid)	Підхід "Оцінити та допомогти" (A&A), який підпадає під загальне визначення гідності та благополуччя і спрямований на задоволення наявних потреб	2 000 бенефіціарів		Програма A&A використовувалася для забезпечення базових потреб, підтримки тих, хто не має права на МРСА, а також для вирішення цілої низки інших виявлених потреб, витрат на охорону здоров'я, доступ до послуг, доступ до житла та багато іншого.	Гнучкі розміри грантів. Більшість з них становили від 200 доларів до 300 доларів, але деякі з них були більшими і обчислювалися тисячами доларів	Вестерн Юніон
Caritas	С4Р як модальність - підхід «Грошова допомога для кейс-менеджменту», згідно з яким кейс-менеджери визначають проблеми, для вирішення яких потрібні гроші, і адаптують відповідь до конкретних потреб бенефіціара. Програма С4Р може забезпечити більш конфіденційні варіанти пошуку рішень або дій для зменшення конкретної шкоди або ризику, наприклад, переселення особи та/або домогосподарства, розширення доступу до спеціалізованих постачальників послуг та/або довгострокового доступу до правової допомоги тощо.	На початковому етапі програма, ймовірно, буде спрямована на 250 бенефіціарів. Як релігійна організація, вони пов'язані з парафіями та церковними організаціями, а також використовують соціальні мережі, телебачення та інші медіа-ресурси для поширення інформації.	Надання фінансової допомоги в рамках С4Р є невід'ємною частиною кейс-менеджменту. Екстрена допомога може використовуватися як ключовий елемент процесу кейс-менеджменту, доповнюючись іншими заходами. Caritas намагатиметься задовольнити всі потреби через надання послуг або посилання на них, або через власні програми (МРСА, продуктові набори, гігієнічні набори тощо), але якщо вони бачитимуть потребу у фінансовій підтримці, вони надаватимуть її, а не видаватимуть бенефіціарам готівку.	<ul style="list-style-type: none"> - Документація - Возз'єднання сім'ї (гроші на транспорт) - Питання охорони здоров'я - Реабілітаційні заклади та послуги - Задоволення специфічних потреб на основі віку чи статі - Спеціалізовані засоби гігієни - Спеціалізовані продукти харчування - Психологічна та психосоціальна допомога - Транспортні послуги - Житло - Юридичні послуги, правова допомога - Спеціалізовані послуги у разі надзвичайних ситуацій 	Допомога є одноразовою, розмір гранту визначається в індивідуальному порядку.	Банківські перекази
DanChurchAid	Програма «Грошова допомога у сфері захисту» спрямована на запобігання, усунення та подолання негативних наслідків існуючих або потенційних ризиків у сфері захисту.	Орієнтовна цільова аудиторія становить 300 осіб. Ідентифікація через поточну діяльність проєкту та внутрішні багаторівневі послуги: правова допомога, МНПСС та розмінування, а також потенційно міжвідомчі перенаправлення. Багаторівневі послуги поєднують правову допомогу, послуги у сфері соціального захисту та PSS. Загальні критерії вразливості оцінюються співробітниками проєкту, які звертаються до соціальних працівників, які оцінюють потреби та готують необхідну оцінку для виплати коштів, за умови наявності принаймні однієї вразливості.	Не всі випадки потребують кейс-менеджменту, наприклад, послуги правової допомоги, де соціальні працівники здійснюють подальший супровід Соціальні працівники здійснюють перенаправлення (в тому числі для отримання грошової допомоги) та подальший супровід за цими перенаправленнями, надають базову підтримку у сфері PSS, а також можуть визначити, чи відповідає грошова допомога цілям клієнта, та обговорити з клієнтом можливі ризики, пов'язані з отриманням грошової допомоги	<ul style="list-style-type: none"> -Відновлення документів -Доступ до правосуддя -Транспортні витрати (якщо пов'язані із захистом) - Ексгумація, перепоховання, ритуальні послуги та пов'язані з цим витрати. - Оренда тимчасового житла (квартира, готель). - Базові потреби (їжа, одяг, предмети гігієни). - Ремонт житла, - Медична допомога та реабілітація, санаторно-курортне лікування, придбання ліків, неспеціалізованого медичного обладнання та виробів медичного призначення. - Навчання та тренінги з догляду за особами з інвалідністю. - Допоміжні заходи, спрямовані на пом'якшення негативних наслідків наявних або потенційних ризиків у сфері захисту (абонементи в спортзал, відвідування басейну, спортивних секцій, курсів самооборони, творчих майстерень тощо). 	Допомога для задоволення базових потреб, як правило, надається у фіксованому розмірі 6 000 гривень (150 євро) на одного бенефіціара; з верхньою межею одноразової грошової виплати у розмірі 20 000 гривень (500 євро) на одного бенефіціара - може бути збільшена на розсуд комісії до 120 000 гривень (3 000 євро)	Готівкою або в натуральній формі

Організація	Обґрунтування	Ідентифікація та таргетингові стратегії	Ключові пов'язані заходи захисту	Охоплення програми С4Р	Трансфертна вартість і періодичність	Механізм надання допомоги
Tenth of April	<p>С4Р має на меті запобігати та реагувати на проблеми захисту, допомагаючи бенефіціарам зменшити тимчасову вразливість або підвищити їхню здатність протистояти конкретним загрозам і, зрештою, залишатися в безпеці.</p> <p>Допомога з готівкою й чеками у сфері захисту спрямована на запобігання та реагування на проблеми у сфері захисту, допомагаючи бенефіціарам зменшити тимчасову вразливість або підвищити їхню здатність протистояти конкретним загрозам і, зрештою, залишатися в безпеці.</p>	<p>746 плюс ще 534 в рамках ліквідації наслідків аварії на дамбі (було проведено 27 засідань комітетів з питань захисту для надання С4Р). Усі бенефіціари, яких вони підтримують, перебувають під соціальним супроводом або під наглядом соціальних працівників, де оцінюються їхні потреби та заповнюються заяви на розгляд комітетами.</p>	<p>Пов'язані з кейс-менеджментом у сфері соціальної підтримки</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Надзвичайні ситуації, пов'язані з житлом - Цивільні справи - Загроза життю або фізичній безпеці - Питання PSS - свобода пересування, відсутність документів, ускладнений доступ до послуг, пільг, медичного страхування, торгівля людьми, особи, які пережили сексуальну експлуатацію та насильство, жертви катувань, особи, які пережили GBV, надзвичайні ситуації, пов'язані з житлом (наприклад, купівля пральної машини для особи з інвалідністю призводить до результату захисту, оскільки людина може з упевненістю покинути свій будинок). 	<p>3 760 грн, але ця сума може бути подвоєна (7 520 грн) або потроєна (11 280 грн) залежно від потреби. У випадку з відновленням документів - це може бути 3 760 грн, але якщо це людина, яка звертається за інвалідним візком, вона отримає максимальну суму.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Банківські перекази (кращий спосіб, оскільки дає можливість вибору) - Допомога в натуральній формі (пенсіонерам, сільським жителям, або коли гроші не можуть бути витрачені на цільову потребу) - Ваучери
IRC Ukraine	<p>Грунтується на швидкій оцінці потреб та моніторингу захисту. Існує потреба в чіткому визначенні загроз/ризиків у сфері захисту, виявлених соціальними працівниками або громадськими активістами.</p>	<p>80 бенефіціарів (фінансування ВНА) 65 бенефіціарів (фінансування ECHO) 220 перенаправлено Українською асоціацією з розмінування (UDA)</p> <ul style="list-style-type: none"> - IRC фокусується на вразливих категоріях людей - На зареєстрованих і незареєстрованих ВПО, постраждалому від конфлікту населенні в нових доступних районах і на окупованих територіях, людей похилого віку, людей з інвалідністю (PWD) тощо. - Широко проводяться моніторинги захисту, де громадські активісти виявляють випадки за певними критеріями - Випадки передаються кейс-менеджерам, а кейс-менеджери виїжджають на місця та проводять оцінку 	<p>Пов'язані з кейс-менеджментом</p>	<p>Широкий спектр потреб, таких як</p> <ul style="list-style-type: none"> - перевезення до лікарні - юридичні послуги, оформлення документів (державний збір за поновлення посвідчення особи), сплата судових зборів - підтримка у випадках виселення, коли ВПО не можуть платити за оренду житла, переклад документів - гігієнічні засоби, специфічні потреби одиноких матерів та людей похилого віку, а також готівка на продукти харчування. <p>Також надається гнучка фінансова допомога на випадок надзвичайних ситуацій для задоволення нагальних потреб, а також підтримка допоміжними пристроями та мобільними телефонами для зв'язку.</p> <p>Медичні потреби - це, як правило, термінові операції або ліки, які не покриваються державними програмами, а також реабілітація після травм.</p>	<p>Від 100 доларів мінімум до 500 доларів максимум - може відрізнятись в кожному конкретному випадку - середня сума переказу IRC для бюджетних цілей становить 250 доларів</p>	<p>Зняття готівки в банку або обмінному пункті за допомогою документа, що посвідчує особу та коду, надісланого в СМС-повідомленні</p>
Save the children Ukraine	<p>С4Р для усунення економічних першопричин ризиків у сфері захисту дітей</p>	<p>Соціальні працівники визначають та відбирають бенефіціарів С4Р. Команди МРСА виявляють UASC, перенаправляють їх до служби у справах дітей та надають їм грошову допомогу (якщо команди СР не потребують іншого).</p>	<p>С4Р надається через кейс-менеджмент і тісно інтегрована в ширшу програму МРСА.</p>	<p>Необмежена, призначена для покриття економічної вразливості та надзвичайних витрат на житло в разі потреби. Це було пов'язано з відсутністю національних рекомендацій щодо С4Р в Україні. Тепер ми перейдемо до більш індивідуального підходу до розрахунку суми переказу в кожному конкретному випадку (з використанням захисного дофінансування).</p>	<p>Трансфертна вартість МРСА + трансфертна вартість орендної плати готівкою за необхідності</p>	<p>Банківські перекази</p>

Організація	Обґрунтування	Ідентифікація та таргетингові стратегії	Ключові пов'язані заходи захисту	Охоплення програми С4Р	Трансфертна вартість і періодичність	Механізм надання допомоги
Help Age Ukraine	HelpAge займалися соціальним супроводом, в рамках якого соціальні працівники відвідували літніх людей вдома і надавали їм допомогу, а також надавали консультації щодо конкретних випадків і перенаправлень, та виявляли випадки, які потребували фінансової підтримки та матеріальної допомоги.	HelpAge допомагає 4000 особам з діагнозом НВС, і близько 1000 з них отримують підтримку за допомогою програм С4Р	В рамках кейс-менеджменту кейс-працівники відповідають за інформування керівництва про потреби С4Р, а також за вибірккову перевірку та аудит цих кейсів.	Широке визначення С4Р включає в себе все, що може мати потенційний вплив на захист: наприклад, нездатність сплачувати орендну плату та загрозу виселення (вони також посилюються на суб'єктів, що надають притулок, якщо йдеться про довгострокові потреби в притулку), або відсутність доступу до важливих ліків, таких як інсулін для хворих на діабет або ліки від гіпертонії	Максимальна сума - 700 доларів	
Humanity and Inclusion (HI)	Пілотний проєкт С4Р: HI забезпечує доплату до стандартної МРСА для людей з нещодавно набутою інвалідністю, які не зареєстровані в державній системі захисту. Допомога призначена для покриття додаткових витрат, пов'язаних з інвалідністю та соціальним захистом людей з інвалідністю в Україні, щоб задовольнити потреби людей з інвалідністю (згідно з розрахунками, наведеними в їхньому останньому звіті (посилання)).	Команди HI налагоджують зв'язок з місцевими органами влади та спільно працюють над пошуком бенефіціарів на більш систематичній основі. HI використовує структуру Цільової групи 1 CWG для визначення цільової аудиторії своїх МРСА, і вони надають поповнення МРСА для певних категорій осіб.	В рамках проєкту базових потреб (МРСА + доплати по інвалідності).	Для покриття додаткових витрат, пов'язаних з інвалідністю, щоб дозволити людині з інвалідністю адаптуватися до нових умов. Ці витрати також мають важливе значення, наприклад, гігієна, харчування, транспорт, одяг, підтримка з боку опікуна тощо, щоб людина могла жити з комфортом та почуватися повноцінно.	170 доларів на місяць протягом 3 місяців	Люди отримують допомогу на банківські рахунки або можуть забрати гроші у відділенні банку
Danish Refugee Council	Посібник з надання індивідуальної допомоги встановлює необхідність визначення ризиків у сфері захисту, пов'язаних з результатами захисту, та демонстрації того, що заходи реагування спрямовані на захист, а не на задоволення базових потреб. Принцип полягає в тому, що грошова допомога є крайнім варіантом, і тільки якщо послуги недоступні, С4Р може надаватися для вирішення проблем захисту окремих осіб і домогосподарств, пов'язаних з ризиком впливу насильства, примусу і навмисного обмеження прав, у зв'язку з виявленими загрозами.	Загалом у DRC близько 700 осіб отримують допомогу в рамках IPA та С4Р. / Що стосується профілювання бенефіціарів роботи DCA, досвід показує, що більшість випадків - це люди похилого віку, люди з інвалідністю (як зареєстровані, так і незареєстровані), одинокі опікуни, люди, які не мають документів тощо. Відповідність критеріям С4Р має визначитися в кожному конкретному випадку на основі аналізу ризиків у сфері захисту (аналіз загроз, вразливостей і можливостей кожної потенційної особи або домогосподарства-бенефіціара), а також на основі вираження потенційного результату захисту, включаючи те, як ризик буде усунуто або пом'якшено завдяки підтримці С4Р.	С4Р пов'язана з ключовими заходами у сфері захисту (моніторинг захисту, захист на рівні громади, ведення випадків, у тому числі шляхом виявлення осіб та/або домогосподарств, які можуть мати право на отримання С4Р, а також як активний компонент самої програми захисту	Сприяти доступу до основних/спеціалізованих послуг, у тому числі шляхом: - покриття витрат на транспорт/послуги, - надання критично важливої фінансової/матеріальної підтримки, у тому числі для підтримки процесу реабілітації, - покриття витрат на оренду житла (наприклад, ризики виселення), - покриття витрат на доступ до юридичної допомоги засобів правового захисту, - потреби, пов'язані зі здоров'ям, становлять переважну більшість випадків	Середня сума становить 350 доларів; але вона визначається в індивідуальному порядку в кожному конкретному випадку	Готівка (в основному через банківські перекази, але може бути надана у вигляді готівки) або в натуральній формі

Організація	Обґрунтування	Ідентифікація та таргетингові стратегії	Ключові пов'язані заходи захисту	Охоплення програми C4P	Трансфертна вартість і періодичність	Механізм надання допомоги
World vision	<p>Грошова допомога у сфері захисту має на меті допомогти бенефіціарам усунути або пом'якшити серйозну шкоду шляхом надання грошових коштів на конкретні, періодичні та одноразові потреби</p> <p>Необхідність використання C4P:</p> <p>1) Грошова допомога для запобігання ризикам у сфері захисту: Ця категорія охоплює надання грошової допомоги для пом'якшення або захисту від наслідків нещодавніх, серйозних і постійних ризиків у сфері захисту, таких як насильство, жорстоке поводження, нехтування та експлуатація. Це передбачає використання грошових коштів для задоволення нагальної потреби, яка, якщо її не задовольнити в інший спосіб, може поставити бенефіціара під загрозу або посилити існуючий ризик заподіяння шкоди.</p> <p>2) Грошова допомога як відповідь на поточні проблеми у сфері захисту: Друга категорія - це використання грошової допомоги у відповідь на конкретний інцидент, пов'язаний із захистом. У цьому випадку грошові кошти використовуються для реагування на випадок насильства, що вже стався, наприклад, домашнього насильства.</p>	<p>Технічні фахівці - кейс-менеджери (тобто соціальні працівники, психологи) місцевих партнерських організацій, які безпосередньо працюють з бенефіціарами, визначатимуть потребу в додаткових послугах/підтримці, пов'язаних із захистом, для кожного окремого випадку. Грошова допомога на захист надаватиметься тим особам/домогосподарствам, які потребують додаткових спеціалізованих послуг/підтримки, пов'язаних із захистом, що потребують додаткових коштів за надання таких послуг.</p>	<p>C4P як частина комплексної допомоги, що надається бенефіціарам проекту. Вона надається для підтримки та доповнення міждисциплінарних послуг та кейс-менеджменту, які надаються бенефіціарам проекту з метою вирішення їхніх нагальних потреб та реабілітації</p>	<p>C4P може бути використаний кваліфікованими бенефіціарами проекту для оплати таких послуг/підтримки: CP, GBV, MHPSS, послуги з підтримки</p>	<p>Безумовний та необмежений переказ - Сума переказу визначається в кожному конкретному випадку, в межах від 50 доларів до 400 доларів</p> <p>Більші суми призначаються, якщо це обґрунтовано соціальними працівниками на нагальні та невідкладні потреби</p>	<p>Банківські перекази через ПриватБанк</p>
Caritas Одеса (Україна у партнерстві з Oxfam)	<p>C4P має на меті запобігати та реагувати на проблеми у сфері захисту, підтримуючи бенефіціарів у зменшенні тимчасової вразливості або підвищуючи їхню спроможність протистояти конкретним загрозам і, в кінцевому підсумку, залишатися в безпеці</p>	<p>ВПО або місцеві жителі, які постраждали від війни (наприклад, люди, які живуть на деокупованих територіях, люди, які постраждали від обстрілів). На основі оцінки потреб соціальними працівниками та/або кейс-менеджером; випадки, що потребують екстреного реагування; випадки, коли допомоги кейс-менеджера (консультацій) недостатньо для задоволення потреб</p>	<p>Надається в рамках кейс-менеджменту</p>	<p>Загроза життю або фізичній та психологічній недоторканності; екстрене розміщення; транспортні потреби; відсутність офіційних документів; потреби у захисті жертв усіх видів насильства; інші невідкладні потреби, спричинені ризиком для захисту, який вважається життєво важливим</p>	<p>3 категорії: 3470 грн, 6940 грн, 10 410 грн</p>	<p>Переважно банківські перекази; у певних ситуаціях - в натуральній формі (переважно для людей, які мають труднощі з доступом до магазинів</p>

Організація	Обґрунтування	Ідентифікація та таргетингові стратегії	Ключові пов'язані заходи захисту	Охоплення програми С4Р	Трансфертна вартість і періодичність	Механізм надання допомоги
<p>Рокада (Україна, у партнерстві з Oxfam)</p>	<p>С4Р має на меті запобігати та реагувати на проблеми у сфері захисту, підтримуючи бенефіціарів у зменшенні тимчасової вразливості або підвищуючи їхню спроможність протистояти конкретним загрозам і, в кінцевому підсумку, залишатися в безпеці.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Особи (ВПО, постраждале населення, особи, які шукають притулку), які потребують захисту, виявляються та оцінюються співробітниками Рокади з питань захисту під час моніторингу захисту, надання послуг PSS, за допомогою гарячих ліній захисту або будь-яких інших польових/мобільних груп, які виявляють випадки, що потребують захисту, на транзитних пунктах, у притулках або під час інших заходів від Рокади. - Випадки відповідають критеріям, якщо вони мають серйозний вплив на загальну здатність сім'ї та/або окремої особи подолати ситуацію. 	<p>Надається в рамках кейс-менеджменту</p>	<p>Загроза життю або фізичній та психологічній недоторканності, свободі пересування, відсутність офіційних документів, ускладнений доступ до інформації та послуг, ускладнений доступ до соціальних виплат та медичного страхування, потреби у захисті від усіх видів насильства, жорстокого поводження або експлуатації та примусу (за винятком випадків захисту дітей та GBV), потреби у захисті жертв GBV, надзвичайні ситуації з житлом</p>	<p>Допомога в рамках ІРА для фізичних осіб становить до 300 євро (12 000 грн). Якщо запропонована допомога від ІРА перевищує поріг у 300 євро, необхідне додаткове схвалення від регіональних менеджерів / директора за рекомендацією менеджера з питань захисту</p>	<p>Підтримка в натуральній формі, оплата послуг</p>

ТАБЛИЦЯ 3: ОГЛЯД ПРОГРАМ ГРОШОВОЇ ДОПОМОГИ ТА ЗАХИСТУ ДЛЯ РЕАГУВАННЯ НА НАДЗВИЧАЙНІ СИТУАЦІЇ В УКРАЇНІ

Організація	Обґрунтування	Ідентифікація та таргетингові стратегії	Ключові пов'язані заходи захисту	Охоплення програми C4P	Трансфертна вартість і періодичність	Механізм надання допомоги
Польща						
Oxfam Польща (у партнерстві з Ukrainian House)	Визначення C4P, яке дає Oxfam, відповідає світовим стандартам. Там, де відсутність доступу до готівки підвищує ризики у сфері захисту або перешкоджає доступу до послуг у сфері захисту, грошова допомога є корисним доповненням до інших послуг у сфері захисту. Забезпечуючи доступ до послуг, грошові кошти можуть запобігти або зупинити людей або сім'ї від використання негативних механізмів подолання труднощів, таких як згода на експлуатацію на роботі, самообмеження в доступі до основних послуг або згода на секс заради виживання через брак ресурсів та альтернативних варіантів. Готівка також може пом'якшити безпосередні наслідки дискримінації, зловживань, насильства та експлуатації.	<ul style="list-style-type: none"> - Люди, які переживають виселення - Люди, які не мають документів і не можуть отримати доступ до соціальних виплат, не можуть знайти роботу або житло - Люди, які потребують грошей на транспорт 	Програма підтримки також інтегрується з іншими міжсекторальними програмами і, зокрема, доповнюється безпечними перенаправленнями, кейс-менеджментом та іншими послугами із захисту	<p>Допомога в пошуку житла та працевлаштуванні</p> <ul style="list-style-type: none"> - Допомога у вирішенні юридичних питань - МНПСС та підтримка, пов'язана з пережитими травмами <p>На додаток до CVA, вони також нададуть грошову допомогу на підготовку до зими</p>	3 категорії - до 300 євро; та «спеціальна категорія» 500 євро	BLIK або готівка в екстрених випадках
IRC Poland (невеликий проєкт)	IRC визначив фінансові бар'єри в Польщі, на які можуть бути спрямовані програми C4P у секторах захисту дітей та захисту та розширення прав і можливостей жінок	Спочатку вони працюватимуть з 40 сім'ями, розподіленими між 3-4 кейс-менеджерами.	Кейс-менеджмент та супровід	Учасники дослідження виявили різноманітні потреби, наприклад, люди, які просять грошову допомогу для захисту від ризиків та пом'якшення наслідків насильницьких дій. Це може включати короткострокове житло, юридичну підтримку або документацію, допомогу при розлученні з сім'єю, догляд тощо.	IRC ще не має ліміту суми переказу.	Банківські перекази, MoneyGram та передплачені картки в залежності від контексту справи.

Організація	Обґрунтування	Ідентифікація та таргетингові стратегії	Ключові пов'язані заходи захисту	Охоплення програми C4P	Трансфертна вартість і періодичність	Механізм надання допомоги
Литва						
<p>Save the Children Литва</p>	<p>Пілотний проєкт мікрогрантів, спрямований на зменшення дитячого стресу та насильства в сім'ї в українських сім'ях, які прибули до Литви після 24 лютого 2022 року. Деякі з них були визначені на основі економічної вразливості, інші - на основі ризиків для захисту дітей.</p>	<p>Ідентифікація та перенаправлення були здійснені через центри сімейної опіки SC Lithuania, а також соціальними працівниками, які підтримують сім'ї в рамках програми SC Child. Заходи із захисту. Відбір здійснюється після індивідуальної оцінки справи з урахуванням як ризиків у сфері захисту, так і соціально-економічної вразливості. Самостійні звернення (отримані на гарячій лінії SC або від інших організацій) також були відправною точкою для ідентифікації.</p>	<p>PSS, Простір, дружній до дитини, Центри денного догляду за дітьми.</p>	<p>На початку проєкту трансфертна вартість розраховувалася для покриття розриву між базовими потребами та рівнем допомоги у сфері соціального захисту, яку отримують цільові бенефіціари. З розвитком проєкту трансфертна вартість тепер визначається в кожному конкретному випадку з урахуванням можливостей, вразливостей та ризиків цільового бенефіціара/особи</p>	<p>Ця одноразова виплата становила 255 євро (приблизно 272 доларів) на домогосподарство з додатковою виплатою 20 євро для вагітних жінок. Одержувачі отримали в середньому одноразову тримісячну виплату в розмірі 812 євро</p>	<p>Банківські платежі, ваучери (у виняткових екстрених випадках)</p>

РОЗДІЛ 3 — ВПРОВАДЖЕННЯ ВИЗНАЧЕННЯ С4Р У ПРАКТИКУ РЕАГУВАННЯ УКРАЇНИ

● А. ГЛОБАЛЬНИЙ ВИКЛИК...

З самого початку реагування Українська регіональна цільова група С4РТФ використовує глобальне визначення С4Р для надання рекомендацій гуманітарним організаціям, які планують впроваджувати втручання С4Р (як детально описано у вступі). У відповідь на запити членів групи щодо більшої операційної ясності (в умовах відсутності національних керівних принципів), команда підготувала пам'ятку з визначенням та ключовими компонентами С4Р.

До них належать:

- Визначення економічних бар'єрів, першопричин і рушійних сил ризиків у сфері захисту на етапах оцінки потреб, моніторингу та аналізу ризиків
- Забезпечення того, щоб теорія змін чітко відображала, яким чином втручання СВА безпосередньо впливатиме на виявлені ризики у сфері захисту або запобігатиме їм
- Розробка заходів з СВА для зменшення ризиків у сфері захисту та пом'якшення негативних стратегій подолання, пов'язаних із захистом
- Методології таргетингу отримувачів послуг з СВА мають бути орієнтовані на групи ризику
- Доповнення реалізації заходів заходами із захисту
- Моніторинг результатів захисту

Огляд та аналіз ОКС демонструють різноманітність програмних планів С4Р, реалізованих у рамках реагування на надзвичайні ситуації в Україні, а також різні інтерпретації визначення та ключових компонентів С4Р різними відомствами. Огляд літератури вказує на те, що таке розмаїття не є унікальним для реагування в Україні. Так, у рамках глобальної ТТС4Р навіть було створено робочу підгрупу для уточнення ключових компонентів визначення.

У своєму останньому підсумковому документі ТТС4Р під егідою GPC висвітлила виклики, пов'язані з визначенням С4Р. На ілюстрації, розробленій UNHCR у 2015 році, показано, як СВА або матеріальна допомога може бути використана в трьох сферах континууму захисту, а саме: гуманітарні стандарти захисту, інтеграція захисту та спеціалізовані/автономні програми захисту.

Таким чином, вона визначає інтеграцію CVA та матеріальної допомоги в рамках кожної сфери як:

ГУМАНІТАРНІ СТАНДАРТИ ЗАХИСТУ — це процес включення принципів захисту (тобто, повноцінного доступу та недискримінації, безпеки, поваги до гідності та принципу «не нашкодь», підзвітності, участі та розширення прав і можливостей) на всіх етапах програмного циклу в гуманітарних програмах, що використовують CVA. Ці цілі можуть бути спрямовані на задоволення однієї або кількох базових потреб або на досягнення результатів у конкретних секторах, таких як продовольча безпека та засоби до існування, освіта, водопостачання, санітарія та гігієна (ВСГ), житло та охорона здоров'я.

ІНТЕГРАЦІЯ ЗАХИСТУ — це розробка гуманітарних програм, у тому числі CVA та інших форм, для підтримки як цілей захисту, так і інших цілей допомоги, не пов'язаних із захистом. У цій сфері континууму захисту програми включають секторальне реагування, що виходить за межі сектору захисту, для досягнення результатів у сфері захисту та активно сприяють зниженню ризиків серед постраждалого населення. Інтеграція питань захисту вимагає від усіх гуманітарних суб'єктів, де це можливо і доцільно, враховувати цілі захисту при розробці своєї діяльності. Таким чином, вона може підтримати загальносистемну прихильність до центральної ролі захисту, оскільки покладається на співпрацю різних суб'єктів міжсекторального гуманітарного реагування.

СПЕЦІАЛІЗОВАНІ/АВТОНОМНІ ПРОГРАМИ ЗАХИСТУ мають конкретні цілі захисту. Вони спрямовані на запобігання та реагування на такі проблеми захисту, як насильство, експлуатація, умисне позбавлення волі або дискримінація, а також на підтримку бенефіціарів у захисті їхніх прав. Суб'єкти захисту та гуманітарні організації, які мають досвід у сфері захисту, відіграють ключову роль у забезпеченні реалізації спеціалізованих заходів і послуг у сфері захисту, спрямованих на досягнення конкретних цілей захисту.

БЛОК 2: КОНТИНУУМ ЗАХИСТУ ³

Як було підкреслено під час семінару ТТС4Р в Римі, значний виклик на етапі впровадження пов'язаний зі **складнощами та межами гуманітарних стандартів, інтеграції та окремих автономних програм С4Р. Часто**

виникає плутанина щодо цільової аудиторії, результатів захисту та взаємодії двох (або більше) секторів, що ускладнює розмежування між гуманітарними стандартами, інтеграцією та окремими автономними програмами С4Р.

3. Джерело: GPC — «Taking Stock of Cash and Voucher Assistance to Achieve Protection Outcomes in the Protection Sector in Humanitarian Settings | Global Protection Cluster», 2020 ([посилання](#))

Хоча загалом визнано, що **гуманітарні стандарти захисту** є важливою складовою будь-якої програми грошової або матеріальної допомоги, існує загальний **консенсус, що сама по собі вона не є втручанням С4Р**. Тим не менш, результати дослідження вказують на існування четвертої сфери, яка частково впливає з так званих «сірих зон» між гуманітарними стандартами захисту та інтеграцією захисту. Надалі в цьому дослідженні ми будемо називати її «Чутливою до захисту CVA». **Чутлива до захисту CVA об'єднує грошові втручання, які інтегрують усі аспекти актуалізації захисту, але також включають інші види діяльності, спрямовані на досягнення результатів у сфері захисту.**

Ключові параметри передбачають:

- Проведення аналізу ризиків, чутливих до захисту, до початку розповсюдження, щоб визначити потенційні ризики для захисту та охорони, які можуть бути спричинені втручанням
- Адаптація та коригування плану втручання для зменшення цих ризиків у сфері охорони та захисту
- Розширення стратегії ідентифікації/вхідних даних для ідентифікації осіб/постраждалих, які потенційно належать до груп ризику
- Розробка методології таргетування, що охоплює осіб/постраждалих з груп ризику (які в іншому випадку можуть бути не відібрані при стандартному таргетуванні CVA/матеріальної допомоги)
- Підготовка команд з надання CVA до ідентифікації та безпечного перенаправлення потенційно вразливих осіб/постраждалих (внутрішньо або ззовні)
- Моніторинг результатів захисту протягом усього втручання з надання CVA/матеріальної допомоги.

Незважаючи на те, що цілі чутливої до захисту CVA можуть включати результати у сфері захисту, основною метою залишається задоволення базових потреб або досягнення інших секторальних результатів. На відміну від інтегрованого програмування, послуги захисту не надаються як додаткові заходи до CVA, а їхній дизайн не орієнтований насамперед на досягнення результатів у сфері захисту.

Різниця між використанням грошових коштів в інтегрованих програмах та окремим автономним захистом іноді може бути заплутаною, оскільки на практиці заходи, що реалізуються в рамках окремої сфери, можуть бути такими ж, як і в рамках інтегрованих програм. Наприклад, інтегровані програми можуть пропонувати послуги з кейс-менеджменту або IPA поряд з CVA/матеріальною допомогою та програмами забезпечення засобів до існування.

Виклики, пов'язані з визначенням С4Р, далеко не унікальні. Протягом десятиліть використання CVA поширювалося на такі сектори, як харчування, житло та охорона здоров'я, при цьому докладалися узгоджені зусилля для кращого визначення та маркування CVA, що використовується в цих сферах. Проте, захисту притаманні специфічні виклики, можливо, через те, що цей сектор має правозахисний характер і охоплює широке коло делікатних питань, які часто вимагають вкрай індивідуалізованих підходів у кожному конкретному випадку. Це ускладнює розробку практичних рекомендацій та емпіричних даних. На практиці діяльність, не пов'язану із захистом, легко віднести до програм захисту, що призводить до того, що суб'єкти, які здійснюють захист, компенсують прогалини в інших секторах. Часто наводиться приклад сфери охорони здоров'я, де багато суб'єктів захисту мають спільні приклади виділення значних ресурсів на закупівлю ліків або медичних послуг у рамках кейс-менеджменту або IPA. Це викликає занепокоєння, оскільки ненадання такої допомоги може погіршити загрозу або виживання постраждалої особи, але водночас призводить до того, що значна частина ресурсів, виділених на захист, досягає результатів у сфері охорони здоров'я без залучення кваліфікованих медичних працівників.

● В... ВІДОБРАЖЕНИЙ У ВІДПОВІДІ УКРАЇНИ

Результати цього дослідження ілюструють операційні виклики, пов'язані з визначенням С4Р. Хоча всі організації сприймають свої втручання як С4Р через їхні кінцеві цілі захисту, їхні плани суттєво відрізняються.

Деякі організації виступають за більш **цілісну інтерпретацію та впровадження С4Р**, виступаючи проти обмежувального, секторального визначення (наприклад, секторальна СВА або автономний захист з використанням лише СВА). Скажімо, модель Assess and Assist працює в межах того, що організація-виконавець вважає «сірою зоною», заповнюючи прогалини у формальному позиціонуванні та звітності кластерів/секторів, і підпадає під загальне визначення поняття гідності та благополуччя. Таким чином, вона просуває ідею про те, що *«Сектор захисту повинен розширити тлумачення свого мандату щодо гідності та благополуччя, щоб підкреслити цінність використання грошових програм для заповнення прогалин у задоволенні базових потреб вразливих груп населення»*. Цей підхід орієнтований на людей, а не на сектор (формальна підзвітність сектору є розмитою): *«Якщо людина каже, що їй потрібна кухонна плита, ми у відповідь не кажемо: «Вибачте, ми не займаємося житлом та НПТ», ми реагуємо на їхні потреби.»*

Інша організація, що працює з людьми похилого віку, використовує широке визначення С4Р, що включає будь-яке втручання, яке потенційно може вплинути на захист. Наприклад, неспроможність сплачувати орендну плату і загроза виселення (вони також звертаються до організацій, що надають притулок, у разі довгострокових потреб у притулку), або відсутність доступу до важливих ліків, таких як інсулін від діабету чи ліки від гіпертонії. Це рішення було прийнято після серії семінарів з їхніми мобільними групами та соціальними працівниками, на яких вони прийняли більш прагматичний підхід, пристосований до потреб, які вони спостерігали на місцях.

Важливою проблемою, з якою зіштовхуються дея-

кі виконавці, намагаючись самостійно визначити, що має підпадати під С4Р, а що ні, є **нездатність бенефіціарів задовольнити всі потреби за допомогою стандартної фінансової допомоги, яку вони отримують** (зокрема, в Україні). Наприклад, одна організація розповіла, що **спочатку С4Р було запропоновано як «іншу форму МРСА»** для задоволення великої кількості потреб, які не задовольняла МРСА, і це призвело до внутрішніх дискусій щодо визначення, а також того, наскільки широким чи обмеженим воно повинно бути, з деякими розбіжностями в поглядах. У Литві одна організація чітко вирішила впровадити інтегровану програму грошової допомоги та захисту дітей, яка включала випадки, виявлені в рамках діяльності із захисту дітей, але не обмежувалася нею.

Багато НУО підкреслили важливість практичного підходу до С4Р. Одна МНУО в Україні розробила Стандартні операційні процедури (СОП), чітко розмежовані за чотирма підсекторами/зонами відповідальності (AOR)⁴ захисту. Однак під час реєстрації їхня команда зіштовхнулася з багатьма питаннями та занепокоєнням з боку команд: *«Нам довелося поставити під сумнів власну гнучкість при розробці СОПів відповідно до критеріїв захисту — чи дійсно ці критерії відповідають контексту»*. Інша МНУО відзначила напруженість серед гуманітарних працівників: *«Проблема з актуалізацією питань захисту полягає в тому, що програми захисту не дуже чітко розподілені за чотирма основними напрямками. Однак люди бояться часткового збігу і відчують себе зобов'язаними прив'язувати С4Р до цих чотирьох пріоритетних сфер»*. Місцева НУО в Україні також висловила про існування *«труднощів в розрізненні того, чи є щось питанням захисту, чи ні, в умовах реагування на величезні комплексні потреби і величезного розмаїття та обсягу потреб людей»*.

За словами іншої МНУО, існує *«битва семантики»* щодо того, що являє собою С4Р, а гнучкість в рамках офіційної програми С4Р також є складною проблемою. Деякі НУО наполягають на якомога

⁴ Сфери відповідальності: захист дітей, гендерно зумовлене насильство, житло, земля і майно та діяльність, пов'язана з розмінуванням

більшій гнучкості, щоб не обмежувати себе певними категоріями та напрямками фінансової підтримки: «Ми отримуємо запити на грошову допомогу від людей для ідентифікації останків близьких, яких вони втратили, зробити ДНК-тест тощо, щоб допомогти отримати страхові виплати. Чи підпадає це під С4Р або під іншу категорію більш широкого розуміння кейс-менеджменту?» (МНУО КС). Однак МНУО вважає за краще називати С4Р фінансуванням на випадок скрутного становища, щоб уникнути необхідності чітко вказувати на результат захисту: «Коли ми розмовляємо з персоналом, ми говоримо про складні життєві обставини, а не про захист. Ми ставимо бюрократію вище за людей, які потребують допомоги, коли намагаємося дати ситуації визначення й тим самим її ускладнити. Це безвиграшна ситуація. Персонал на місцях розгублений, установи розгублені, люди не отримують допомоги. Це непродуктивна дискусія».

І навпаки, деякі організації твердо переконані в тому, що С4Р має дуже чітке визначення на оперативному етапі, і застосовують його на практиці. Багато хто використовує кейс-менеджмент як основний компонент своїх втручань у С4Р, а деякі вважають, що грошові виплати повинні використовуватися лише як крайній засіб у рамках кейс-менеджменту. Аналіз СОПів також вказує на різні рівні складності на операційному етапі: деякі організації вимагають чіткого процесу відбору в рамках кейс-менеджменту або IPA, із дотриманням встановлених критеріїв для покриття

витрат. Тим не менш, більшість організацій, як правило, застосовують набагато гнучкіший підхід. Щодо перспектив для спонсорів, деякі з них висловили думку, що поточні визначення С4Р не підходять для контексту України: «Очевидно, що на глобальному рівні існують проблеми з визначенням. Визначення існує, але його застосування є складним. Партнери запитують своїх спонсорів, як вони вважають, що таке С4Р, і на це питання важко відповісти».

Вони повідомили, що в Україні існує безліч програм С4Р, починаючи від інтегрованого кейс-менеджменту і закінчуючи тим, що можна назвати фінансуванням на основі прав людини для подолання складних життєвих обставин як доповнення до МРСА через низьку трансфертну вартість. Також було відзначено плутанину між С4Р та IPA, оскільки різні організації, такі як Данська рада у справах біженців (DRC), впроваджують IPA на глобальному рівні і мають різні тлумачення порівняно з визначеннями Кластера з питань захисту. Вони відзначили, що в Україні, порівняно з іншими контекстами, менше випадків дуже високого ризику, що сприяє цій плутанині. Зрештою, деякі ключові спеціалісти заявили про прагматичні та поступливі розмови із спонсорами. Інші говорили про високі вимоги, які важко задовольнити: «Коли ви згадуєте про захист або С4Р, очікування спонсорів надзвичайно високі. Судячи з того, як визначені керівні принципи, вони вимагають багато чого; те, що вони вимагають, передбачає багато різних заходів».

Хоча не було піднято жодних конкретних програмних ризиків у зв'язку з цими нюансами в тлумаченні визначення С4Р, пов'язані з ними проблеми можуть виникати через:

- Недостатню визначеність щодо того, про які заходи звітувати в рамках якого кластера (і пов'язані з цим ризики заниження звітності, а також відсутність моніторингу результатів, що зменшує збір доказової бази)
- Плутанини щодо того, яких програмних керівних принципів слід дотримуватися за відсутності національних керівних принципів С4Р, а також страху «зробити все неправильно», особливо для організацій, які впроваджують С4Р вперше
- Складності на етапі підготовки заявки щодо того, куди розподіляти витрати на діяльність С4Р (під захистом чи МРСА), а також відсутність узгоджених керівних принципів на рівні спонсорів
- Нерішучість щодо початку реалізації С4Р
- Недостатнє інформування Кластера охорони здоров'я щодо програми Грошової допомоги у сфері охорони здоров'я (і подальшого покриття потреб у сфері охорони здоров'я іншими секторами, в тому числі через С4Р).

РОЗДІЛ 4 — КООРДИНАЦІЯ ДІЙ

● А. КООРДИНАЦІЙНІ СТРУКТУРИ

Існує значна плутанина щодо ролей та повноважень різних «носіїв обов'язків» щодо координації С4Р в Україні. Що стосується взаємодії між кластерами або між кластерами та CWG, то деякі спонсори повідомили, що це не відбувається в багатьох кризових ситуаціях, хоча вони твердо переконані, що відповідальність за секторальну грошову допомогу має бути покладена на кластери, а CWG має надавати підтримку. Один із спонсорів також висловив думку, що «в Україні вже надто складна програма з МРСА, щоб CWG також брала на себе розробку секторальних програм грошових коштів».

Ключові спеціалісти НУО з України та Польщі одностайно стверджують, що координаційні структури **загалом не забезпечили необхідного рівня підтримки для координації та надання технічної допомоги в розробці С4Р, а також існує плутанина щодо того, яка структура має здійснювати керівництво.**

Одна МНУО в Україні зазначила: «Ми не розуміли, де відбуваються переговори — вони не проходили під егідою CWG чи Кластеру з питань захисту, а потім ми знайшли робочу групу». Місцева НУО в Україні також відзначила цю відсутність чіткості: «Ми підписані на CWG, але не отримували жодної інформації про С4Р. Ми відвідували Кластер з питань захисту, але не знали про жодні обговорення щодо С4Р». Інша МНУО повідомила, що «не було єдиного визначення С4Р, не було стандартного визначення IPA або поповнення коштів на захист», а ще одна МНУО висловила розчарування відсутністю подальших кроків за результатами обговорень: «Ми були розчаровані тим, що розмови розпочалися в лютому, але не було жодних подальших дій. Ми також піднімали питання охорони здоров'я в лютому, але чули, як учасники говорили, що «в Україні не потрібні гроші на охорону

здоров'я, потрібна лише адвокація на державному рівні. Потреби у сфері охорони здоров'я дуже високі, і ми повинні вести ці розмови в усіх кластерах».

Крім того, було відзначено відсутність засобів для координації та повторного планування С4Р, а також будь-яких детальних інструкцій:

Одна МНУО зазначила: «Ми підтримали використання МРСА при ліквідації наслідків руйнування дамби. Інша НУО надавала С4Р. Який механізм ми повинні були використовувати? Це заплутало нас, а також бенефіціарів. Ми повинні розуміти відмінності між різними грошовими механізмами.» (МНУО). Інша організація зазначила: «Ми використовували матрицю ризиків Українського кластеру з питань захисту та матрицю ризиків GPC, а також брали інформацію від CWG щодо критеріїв визначення цільової аудиторії та вразливості, але нам бракувало методологічних вказівок щодо С4Р, і ми намагалися написати свій власний СОП без жодного документа, який би нам допоміг».

У Польщі всі відомства відзначили обмежену координацію та опір С4Р. Було відзначено розчарування щодо спроб провести розмови на рівні робочих груп/секторів: «Ми чули, що вони працюють над міжсекторальною координацією, але це ні в що не перетворюється, потім ми намагалися працювати з Сектором захисту, але вони сказали нам, що це не їхній мандат. Це також не є мандатом CWG». (МНУО).

Регіональна цільова група отримала високу оцінку, а деякі спонсори вважають її створення «дуже своєчасним і необхідним з огляду на недостатню кількість суб'єктів захисту в Україні в перші місяці». Деякі спонсори оцінили якість отриманих заявок як низьку і вважали, що було б краще за-

безпечити кластери відповідним потенціалом на ранніх стадіях: *«Пропозиції, які ми отримували, не були стандартизованими, не містили послань на жодні СОПи, не мали жодної підтримки з боку кластеру захисту. Усі пропозиції, які ми бачили, мали різний підхід, і було зрозуміло, що вони не спілкувалися між собою і не використовували подібні підходи».*

Щодо регіональної С4РТФ, то багато ключових спеціалістів відзначили її важливість: *«Завдяки С4РТФ в Україні поширюються інструменти, а інформаційні бюлетені є дуже корисними».* Однак були також приклади модифікацій для покращення підтримки, наприклад, створення Sharepoint або репозиторію, де буде доступна вся інформація, що міститься в інформаційних бюлетенях; а також забезпечення більшої наочності для забезпечення оптимальної інклюзивності організацій (як повідомлялося, не всі учасники знали про існування С4РТФ та пов'язаних з нею продуктів); а

також забезпечення більшої кількості перекладів та просторів для дискусій (наприклад, спільнота практиків). Ключові спеціалісти одностайно висловили потребу у форумі для відкритих дискусій щодо С4Р, де можна було б більш ретельно розглянути технічні питання, розробку СОПів та навчання. З цією метою С4РТФ встановила щомісячні «години прийому» для більш приватних і детальних обговорень, створила довідкову службу та надала двосторонню підтримку кільком організаціям.

Хоча серед виконавців існувало розчарування щодо обмеженої доступності підтримки С4Р, важливо враховувати масштаб і раптовість реакції, що спричинило появу кількох конкуруючих пріоритетів і сприяло затримці залучення координаційних механізмів С4Р. Крім того, цільові та робочі групи С4Р не є настільки поширеними, як інші тематичні групи, що також може частково пояснювати їх повільне становлення у всьому світі.

● В. ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНІЧНОГО ПОСІБНИКА

БЛОК 3: РЕКОМЕНДОВАНІ РЕСУРСИ, ВИКОРИСТАНІ НУО ДЛЯ ВИЗНАЧЕННЯ С4Р

Що стосується використаних ресурсів, НУО повідомляють про різноманітне використання глобальних та національних керівних принципів, причому багато з них розробляють власні керівні принципи самостійно, використовуючи внутрішній досвід. Серед документів, які були визнані корисними, — [документи Альянсу за захист дітей у гуманітарній діяльності](#) (у тому числі Інструментарій для моніторингу та оцінки грошової та ваучерної допомоги і захисту дітей для підлітків) та [Мінімальні стандарти захисту дітей](#), а також [План гуманітарного реагування в Україні](#) (HRP), який одна з МНУО використовувала для розробки результатів у рамках своєї стратегії моніторингу, оцінки, підзвітності та навчання (MEAL). Думки щодо ефективності початкового посібника Кластера з питань захисту в Україні були неоднозначними. Одна МНУО назвала його корисним, а інша заявила: «Ми намагалися знайти контекстуальні поради та рекомендації в Україні — рекомендації не були специфічними для українського контексту».

На противагу цьому, три організації назвали керівні принципи [Кластера з питань захисту в Іраку](#) надзвичайно корисними: «Посібник для Іраку дає більшу свободу дій — він був достатньо вільним, щоб дозволити перетинатися з МРСА, і дозволяє робити більше, ніж в рамках чотирьох офіційних категорій грошової допомоги у сфері захисту». Фонд народонаселення ООН (UNFPA) посилався на власне міжнародне керівництво з [розробки та надання грошової допомоги в управлінні випадками GBV](#) (доцільність якої також була відзначена МНУО), а також на електронне навчання, яке готується до впровадження, та на керівництво від [Зони відповідальності за протидію GBV \(AOR\)](#). UNFPA також посилається на свої тематичні дослідження щодо GBV у [Колумбії](#)⁵. Інші глобальні рекомендації, на які ми посилалися, — це рекомендації ICRC та Save the Children, а також рекомендації UNFPA в Греції. Зазначається, що цей посібник є особливо корисним, оскільки він «висвітлює ризики з усім, про що вам потрібно подумати — є СОПи для постачальників фінансових послуг (FSP), таких як Red Rose».

Більшість НУО розробили власні конкретні настанови та СОПи, адаптовані до українського контексту, на основі обговорень на місцевому рівні в рамках своїх команд та з партнерами. Інші посилалися на власні глобальні рекомендації своїх організацій щодо С4Р, які, на їхню думку, не зовсім підходять для контексту України та Польщі.

5. цей кейс також був відзначений МНУО

РОЗДІЛ 5 — АНАЛІЗ ПРИЧИННО-НАСЛІДКОВИХ ЗВ'ЯЗКІВ

● А. РОЗУМІННЯ РИЗИКІВ, ЗАГРОЗ, ВРАЗЛИВОСТЕЙ ТА ПОТРЕБ

Учасники та виконавці добре розуміють, що необхідно встановити причинно-наслідковий зв'язок між певним ризиком у сфері захисту та потребою у фінансовій допомозі для подолання фінансових бар'єрів та/або усунення економічних чинників, що зумовлюють ризик у сфері захисту. Ризики у сфері захисту є багатовимірними, і також зрозуміло, що лише фінансової допомоги може бути недостатньо для всебічного та якісного реагування на ризики або їх пом'якшення. В разі, коли CVA розглядається як метод, що має бути інтегрований у заходи із захисту, аналіз ризиків має бути спрямований на визначення того, чи може надання CVA безпосередньо сприяти зменшенню вразливості особи до загрози, зменшенню вразливості, що перешкоджає її здатності впоратися із загрозою, або розбудові спроможності, яка допоможе зменшити ризик, пов'язаний із конкретною загрозою (рівняння ризику).

З точки зору спонсорів, ОКС розраховує, що розробка будь-яких втручань С4Р ґрунтується на глибокому аналізі та контекстуальному розумінні певної сфери. Це передбачає розуміння ризиків на рівні громади, розуміння того, як ці ризики вирішуються в різних аспектах, а також оцінку того, як грошові кошти можуть вплинути на результати захисту.

Деякі спонсори, зрештою, повідомили, що вони ніколи не хотіли бачити, як С4Р використовується для усунення широкомасштабних вразливостей, а скоріше — для усунення ризиків у сфері захисту, не поєднуючи це із забезпеченням базових потреб.

Подібні думки були висловлені і з боку координаторів та виконавців. Майже всі ОКС змогли пояснити причинно-наслідковий зв'язок, який лежав в основі розробки їхнього втручання в рамках С4Р, хоча інтерпретації ризиків та вразливостей дещо відрізнялися. Багато втручань С4Р, схоже, були ініційовані суб'єктами захисту, які найбільш обізнані з використанням рівняння ризиків, і в основі більшості розглянутих СОПів лежить потреба в чіткому визначенні загрози/ризиків для захисту, виявленому соціальними працівниками, активістами спільнот або суб'єктами захисту. Однак, як підкреслили деякі ОКС, ключові виклики та нюанси стосуються запобігання та зменшення ризиків: *«У контексті, де немає випадків високого ризику, організації припускають, що якщо вони не нададуть допомогу, то виникне ризик у сфері захисту, або якщо базові потреби не будуть задоволені, то виникне ризик у сфері захисту»*. Аналогічно, інші організації повідомили, що іноді на працівників, які надають допомогу, впливає можливість отримати фінансову підтримку, і вони можуть зосередитися на вразливості клієнта, а не на рівнянні ризиків, коли розглядають можливість реагування в рамках С4Р.

БЛОК 4 — РИЗИКИ ЗАХИСТУ В УКРАЇНІ (ВИТЯГ ІЗ СОП ДСА)

До основних ризиків захисту належать:

- Напади на цивільних осіб та інші незаконні вбивства, а також напади на цивільні об'єкти;
- Відсутність офіційних документів, відмова у доступі до засобів правового захисту та правосуддя;
- Присутність мін та інших вибухонебезпечних предметів;
- Гендерно зумовлене насильство;
- Примусове розлучення дітей та сімей;
- Крадіжки, вимагання, примусове виселення або знищення особистого майна;
- Посягання на свободу, викрадення, протиправне позбавлення волі, свавільні або незаконні арешти та/або затримання;
- Дискримінація та стигматизація, відмова в ресурсах, можливостях, послугах та/або гуманітарному доступі;
- Психологічне/емоційне насильство або заподіяння дистресу;
- Дитячі, ранні⁶ або примусові шлюби;
- Незаконні порушення або обмеження свободи пересування, блокада та примусове переміщення;
- Катування або жорстоке, нелюдське, таке, що принижує гідність, поводження чи нанесення тілесних ушкоджень;
- Торгівля людьми, примусова праця або практики, подібні до рабства.

БЛОК 5: ТЕМАТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ (НА ПРИКЛАДІ CARITAS UKRAINE)

З 2015 року Caritas Ukraine має багатий досвід у сфері кейс-менеджменту, консультування та психосоціальної підтримки в Україні. У своїй роботі вони визнали необхідність вирішувати проблеми захисту, з якими стикаються їхні бенефіціари, використовуючи грошову допомогу. Незважаючи на різні спроби підтримки через соціальні послуги, Caritas Ukraine виявили, що певні випадки потребують саме грошової допомоги, що спонукало їх впровадити програму С4Р.

Вони використали категорії ризиків у сфері захисту Кластера з питань захисту та власні місцеві дослідження, щоб розробити перелік потреб в Україні, які потребують грошової допомоги і не можуть бути задоволені виключно шляхом надання послуг:

- **Документація:** оформлення паспортів або підтримка в оформленні будь-яких документів про статус (ВПО тощо), інвалідність (оплата адміністративних зборів);
- **Возз'єднання сім'ї:** оплата транспортних витрат;
- **Питання охорони здоров'я:** деякі люди потребують спеціальних ліків або послуг. За даними Caritas, український уряд не фінансує реабілітацію, а багато людей потребують її через фізичні та психічні травми. Люди потребують підтримки у придбанні обладнання, наприклад, якісних інвалідних візків. Також фахівці Caritas спостерігають за загостренням хронічних захворювань, таких як рак, у тих, хто живе на лінії фронту під обстрілами, і на звільнених територіях, а також за глибокими психологічними проблемами.

6. Глобальний кластер з питань захисту рекомендує використовувати лише термін «дитячий» або «примусовий» шлюб.

● В. ВИЯВЛЕННЯ ФІНАНСОВИХ БАР'ЄРІВ, ЩО ПЕРЕШКОДЖАЮТЬ ДОСЯГНЕННЮ РЕЗУЛЬТАТІВ ЗАХИСТУ

Ці проблеми добре відображені в аналізі фінансових бар'єрів, визначених виконавцями в рамках аналізу причинно-наслідкових зв'язків, багато з яких вказують на прогалини в наданні послуг або гуманітарними організаціями, або державою. Наприклад, НУО, що працюють у Польщі, повідомляють про високий рівень потреб у рамках С4Р для цілей юридичної документації, про поточні судові справи про розлучення сімей і про потребу в юридичній підтримці для підключення до польської системи соціальних виплат. Ці послуги доступні в Польщі, але коштують

дорого, тому деякі НУО надають їх безкоштовно. Існують бар'єри, що перешкоджають доступності послуг та їх мапуванню, а також фінансові бар'єри щодо доступу до послуг з охорони сексуального та репродуктивного здоров'я.

Як показано в таблиці нижче, численні фінансові бар'єри, виявлені в рамках відповіді, безпосередньо пов'язані з ризиками для захисту, однак для інших причинно-наслідковий зв'язок менш очевидний.

ТАБЛИЦЯ 4: ФІНАНСОВІ БАР'ЄРИ, ПОВ'ЯЗАНІ З РИЗИКАМИ У СФЕРІ ЗАХИСТУ, ВИЗНАЧЕНІ ЗА ДОПОМОГОЮ ОКС

Категорія	Особливості
Транспортування	Транспортування до лікарень або для доступу до різних послуг, повернення в Україну для отримання доступу до документів або послуг, транспортування для евакуації з місць ризику, возз'єднання сім'ї.
Документація	Відновлення документів, допомога в отриманні документів для доступу до соціальних виплат та медичного страхування, державні збори за поновлення посвідчення особи, переклад документів.
Юридична допомога	Юридична допомога щодо пошкодженого майна, документування порушень прав людини, сплати судових зборів, правового статусу, захисту верховенства права.
Притулок	Надання екстреного житла, безпечних притулків для жінок і дітей з груп ризику, підтримка у випадках виселення, коли ВПО не можуть платити за оренду житла
Здоров'я	Послуги медичної реабілітації, МРТ, УЗД, потреби, пов'язані з вагітністю, допоміжні засоби, термінові операції, ліки від хронічних захворювань, які не покриваються державними програмами, послуги з охорони сексуального та репродуктивного здоров'я.
МНПСС	РСС та спеціалізована підтримка (клінічна психотерапія тощо) після травми, де це доречно.
Базові потреби	Предмети гігієни, специфічні засоби, необхідні для самотніх матерів та людей похилого віку, а також гроші на їжу.
Інше	Тести ДНК для ідентифікації людських останків, витрати на поховання, мобільний зв'язок, догляд за дітьми.

Для задоволення **базових потреб** є два основні аргументи на користь того, щоб охопити їх у рамках втручань С4Р: запобігання використанню негативних стратегій подолання труднощів і забезпечення того, щоб надана фінансова допомога в кінцевому підсумку була використана для задоволення потреб у захисті, наприклад, для доступу до конкретної послуги. Виконавці повідомляли про випадки, коли неможливість задовольнити базові потреби призводила до негативних стратегій подолання труднощів, що потенційно призводило до ризиків у сфері захисту. Це, наприклад, розлука з сім'єю або неможливість переїхати з місця, де існує ризик. Моніторинг від організації Save the Children показав, що 54% респондентів повідомили, що фінансова допомога має вирішальне значення для того, щоб їхні сім'ї були разом. Аналогічно, оцінка серед населення, яке евакуюється з прифронтових або непідконтрольних уряду територій (NGCA), показала, що 83% респондентів назвали брак фінансових ресурсів основною перешкодою, яка заважає сім'ям виїхати з небезпечних місць. Однак в інших випадках покриття базових потреб забезпечувалося в рамках С4Р на основі «гідності та благополуччя», відходячи від рівняння ризиків до більш цілісного, інтегрованого підходу до програмування С4Р.

Фінансові бар'єри, пов'язані з житлом, згадувалися найчастіше. Серед інших проблем йшлося про доступ до житла в приймаючих країнах і підтримку в оплаті орендної плати для запобігання виселенню. Вони можуть бути пов'язані з ризиками у сфері захисту, але в першу чергу залишаються потребами в житлі. Крім того, різні організації визначили фінансові бар'єри в доступі до притулку, безпосередньо пов'язані з випадками GBV, як превентивні заходи (особи, які перебувають під загрозою GBV і потребують переселення), або як заходи реагування (жертви GBV). Що стосується непродовольчих товарів (НПТ), то більшість з них були надані в натуральній формі, часто без чіткого або індивідуалізованого причинно-наслідкового зв'язку. До них належали набори засобів гігієни та масові адресні роздачі дров з кінця січня до середини березня,

спрямовані на зменшення високих ризиків для маломобільних груп населення у важкодоступних районах конфлікту.

Значний фінансовий бар'єр стосується охорони здоров'я. У деяких випадках бар'єри визначені спеціально для жертв згвалтувань або проблем, пов'язаних із сексуальним і репродуктивним здоров'ям. Міжнародний комітет порятунку (IRC) визначив фінансові бар'єри в Польщі, які можуть бути подолані за допомогою програм С4Р. IRC посилається на звіт [«Допомога в кризових ситуаціях»](#) від травня 2023 року, в якому задокументовано доступ до послуг у сфері охорони сексуального та репродуктивного здоров'я в Польщі та сусідніх країнах. У звіті висвітлюються проблеми, з якими стикаються біженці у доступі до цих послуг, що часто призводить до витрат з власної кишені або покладання на дорогих приватних постачальників медичних послуг. Як повідомляється, багато жінок повертаються в Україну за необхідними ліками, що є фінансовим бар'єром, який потенційно може бути усунутий за допомогою програми С4Р.

Однак багато фінансових бар'єрів, пов'язаних зі здоров'ям, виходять за межі конкретної сфери охорони сексуального та репродуктивного здоров'я (SRH). Як зазначає один з КС в Україні: *«У DRC спостерігають переважно за потребами, пов'язаними з охороною здоров'я (наприклад, потреба в обладнанні, медичних оглядах, невідкладній хірургії тощо) і вважають, що необхідно провести значну інформаційну роботу на рівні кластерів охорони здоров'я щодо грошових коштів на охорону здоров'я, щоб краще її визначити та впорядкувати».* У DRC С4Р використовується переважно для задоволення потреб, пов'язаних з охороною здоров'я». Через відсутність державних положень і нечіткість визначення поняття «грошова допомога на охорону здоров'я», що призводить до стирання межі між С4Р, грошима на охорону здоров'я і прогалинами в задоволенні базових потреб, часто виникають занепокоєння, пов'язані з тим, що грошова допомога на охорону здоров'я надається суб'єктами, не пов'язаними з охороною здоров'я, а не державою.

БЛОК 6: ТЕМАТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ (НА ПРИКЛАДІ SC LITHUANIA)

У травні 2023 року сім'ю, що складалася з бабусі та її 11-річної онуки, координатор з питань захисту осіб, переміщених через державний кордон, у Шяуляї направив до програми С4Р. Бабуся зіткнулася з серйозним ризиком осліпнути на одне око (а зір на другому оці вже був поганим). Щоб запобігти цьому, бабусі потрібна була термінова операція на оці, але очікування на фінансовану державою послугу було занадто довгим, щоб врятувати око бабусі. Невчасна операція могла призвести до втрати зору і, як наслідок, до неможливості належним чином піклуватися про онуку, включаючи ризик розлучення сім'ї. Командою SCLT CVA було прийнято рішення включити сім'ю в програму С4Р, щоб запобігти можливим ризикам, які можуть вплинути на безпеку і благополуччя дитини.

У червні надійшов запит на додаткову допомогу, оскільки стан другого ока стрімко погіршувався, і терміново потрібна була ще одна операція. Команда CVA провела детальну оцінку фінансового стану сім'ї, і, зрозумівши, що дохід бабусі фактично менший за встановлений державою МСК, було прийнято рішення видати двомісячну грошову допомогу, яка покриє цю різницю, а також витрати на операцію.

РОЗДІЛ 6 — РОЗРОБКА ВТРУЧАНЬ С4Р

● А. ЕВОЛЮЦІЯ ПРОГРАМНИХ ПАРАМЕТРІВ РОЗРОБКИ С4Р У ЧАСІ

За даними Українського кластеру з питань захисту, у 2022 році 10 партнерів, переважно МНУО з найбільшим охопленням ІОМ, звітували про реалізацію С4Р. 24 партнери здійснювали соціальний супровід, охопивши приблизно 140 000 осіб через С4Р. Грошова допомога від ІРА надійшла 21 000 особам зусиллями 10 партнерів. Більшість повідомлень про С4Р стосувалися загальних результатів у сфері захисту, при цьому менша кількість суб'єктів, що займаються питаннями протидії СР та GBV, також звітували про розробку програм. Українська асоціація з розмінування в рамках Українського гуманітарного фонду (UHF) надавала грошову допомогу особам, які отримали поранення внаслідок обстрілів, покриваючи витрати на невідкладну медичну допомогу та придбання допоміжних засобів реабілітації.

Кластер з питань захисту зазначив, що до багатьох людей спочатку звернулися організації, які надають допомогу, і вони надали їм кошти для задоволення нагальних потреб, включно з базовими потребами. На цьому першому етапі програма С4Р не використовувалася в повному обсязі, оскільки вона була спрямована на захист, але гроші не обов'язково призначалися для досягнення конкретних результатів у сфері захисту, а скоріше для задоволення нагальних потреб, пов'язаних із порятунком життя. Після того, як були розроблені рекомендації щодо МРСА, партнери у сфері захисту почали впроваджувати С4Р у більш традиційний спосіб.

Аналогічні спостереження висловлювали і спонсори. Один з КС зазначив, що на початковому етапі гуманітарні організації мали обмежений потенціал у сфері захисту, і це стало значним поштовхом до раціоналізації МРСА. Через нагальну потребу зосередитися на МРСА та розширити її масшта-

би, обговорення секторальних грошових коштів спочатку було позбавлене пріоритетів, а зв'язок між МРСА та секторальними грошовими коштами в заявках спочатку був слабким. Спонсори визнали початковий тиск на бенефіціарів і початкову відсутність комплексності та нюансів у програмах. У міру того, як реагування розвивалося, якість заявок, у тому числі для С4Р, покращилася.

Такий початковий акцент на МРСА для задоволення нагальних потреб суб'єктами, що як надають, так і не надають захист, може частково пояснити рівень впровадження грошових коштів і захисту в заходи реагування, а також деяку плутанину, описану раніше щодо базових потреб. Як зазначено в розділі 2, переважна більшість втручань С4Р в рамках регіонального реагування в Україні, проаналізованих у цьому дослідженні, були інтегровані з соціальним супроводом або інтегровані в нього, меншою мірою — в ІРА або моніторинг захисту. Усі вони мали на меті захист, хоча деякі з них були набагато більш цілісними (наприклад, гідність і благополуччя), ніж інші (наприклад, зосереджені на діяльності, пов'язаній з розмінуванням). Більшість організацій працювали в різних сферах захисту, а деякі зосереджувалися на питаннях GBV, СР, діяльності, пов'язаної з розмінуванням, та НЛР. Загалом, прийнято міжгалузеві підходи, в рамках яких застосовується С4Р, що дає змогу направляти звернення до інших підрозділів.

Окрім соціального супроводу та ІРА, грошова допомога надається паралельно з іншими заходами із захисту, включаючи МНПСС, правову допомогу та перенаправлення. Різні суб'єкти (як внутрішні, так і зовнішні) повідомляли про перенаправлення до МРСА, а також про перенаправлення до програм «грошової допомоги на оренду житла», спрямованих на задоволення довгострокових потреб у притулку)

БЛОК 7: ТЕМАТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ (НА ПРИКЛАДІ ПРОГРАМИ «ГРОШОВА ДОПОМОГА У СФЕРІ ЗАХИСТУ» ВІД DANSHURCHAID (DCA))

DCA реалізовуватиме проєкт, бюджет якого на одного бенефіціара становить приблизно 1 000 доларів США, з можливістю збільшення суми до 3 000 доларів, залежно від конкретного випадку. Наприклад, фінансування може покривати реабілітацію для постраждалих від замінування або надавати одноразову підтримку, таку як транспорт для отримання послуг з МНПСС або допомога з похованням. DCA планує впровадити короткий, багаторівневий підхід, що включає в себе НМА, послуги правової допомоги, послуги соціального захисту та психосоціальну підтримку (PSS). Цей підхід створить перенаправлення від різноманітних служб захисту в рамках проєкту до кейс-менеджерів, що дозволить людям отримати послуги або грошові виплати для вирішення проблем захисту, медичної реабілітації та правових питань.

DCA розглядає цей проєкт як міжсекторальний, цілісний підхід, який не лише охоплює потреби у захисті, але й включає соціальний супровід з більш практичним наглядом за тим, що надається людям, як частину більш комплексного пакету послуг. DCA розробить СОП для трьох шляхів перенаправлення до грошового компоненту проєкту: НМА, юридична допомога та МНПСС.

● В. ВЗАЄМОДІЯ МІЖ МРСА ТА С4Р

Взаємодія між МРСА та С4Р розглядається різними організаціями по-різному. Одні вважають, що МРСА, орієнтована на захист, є формою програми С4Р, тоді як інші розглядають С4Р як окрему, але доповнюючу МРСА програму. Одна МНУО запропонувала ідеальну модель з «сильним МРСА як фундаментом з необхідним фінансуванням у разі потреби. Секторальна система має сенс, коли ми будуємо табори для біженців, і нам потрібен спеціальний досвід для створення інфраструктури, але зараз переміщення є більш фрагментованим, люди постійно переміщуються. Якщо ми маємо справу з людьми, які переміщуються або проїжджають через міські райони, ми можемо вирішити проблему за допомогою грошової допомоги. Давайте побудуємо нашу гуманітарну архітектуру навколо цього МРСА з урахуванням надання високоякісного фінансування; все, що не може бути вирішено за допомогою грошових коштів, може бути вирішено за допомогою надання послуг у натуральній формі».

На думку іншої МНУО, «існує цілий спектр базових потреб, а МРСА та захист гідності є основним напрямком роботи. Наші програми знаходяться на півдорозі між МРСА та чотирма основними компонентами захисту. Це можна описати як діаграму Венна — є кілька кіл, що перетинаються, і наша програма знаходиться посередині цих

кіл. Для ОСНА це виглядає як нескоординована робота, але якщо ви поговорите з працівниками, які займаються конкретними справами, ви не зможете стверджувати, що вона є нескоординованою — ми повинні розрізняти координацію та звітування. Намагання вставити квадратний кілок у круглий отвір призводить до виникнення напруги — ми намагаємося переконати себе в тому, що кілок круглий. Система цього не сприймає, тому ми витрачаємо час на звіти, сектори та мандати». Ця МНУО також охарактеризувала свою роботу в рамках С4Р як «дофінансування МРСА, вертикальне розширення, спрямоване на людей, які вже отримали МРСА, але вважають, що цього недостатньо». Як зазначила одна МНУО, «система спрямована на розмежування видів допомоги. Якщо людина з певною вразливістю потребує додаткової підтримки, чому цим повинні працювати над цими двома різними системами?» Інша МНУО заявила, що «ми не можемо провести чітку межу між ними, вони дуже взаємопов'язані, і іноді вони повинні працювати разом».

Одна з агенцій ООН описала цю програму як «інтеграцію МРСА із захистом, але не С4Р». Вони зазначили, що сама по собі МРСА не покриває потреби в забезпеченні гідного життя.

РОЗДІЛ 7 - МЕТОДОЛОГІЯ ТАРГЕТУВАННЯ

● А. РОЗМЕЖУВАННЯ ВРАЗЛИВОСТІ ТА РИЗИКІВ

Основною проблемою, пов'язаною з таргетуванням під час реагування в Україні, були масштаби та рівні вразливості, що перетворили стандартні критерії відбору МРСА на майже всеохоплюючі підходи до таргетування. Ускладнюючим фактором є відносно невелика сума трансфертів у країнах, що надають допомогу Україні (порівняно з рівнем потреб та вартістю життя), що все ще залишає бенефіціарів допомоги у вразливому становищі. Хоча це не має прямого відношення до С4Р, деякі організації застосовують підхід, який полягає в тому, щоб доповнити допомогу в рамках МРСА для задоволення конкретних галузевих потреб (зокрема, в житлі, але також і в захисті) або щоб допомогти групам населення, які залишилися поза межами допомоги в рамках МРСА. Місцева НУО звернула увагу на прогалини в критеріях МРСА, відзначивши важке становище певних груп, таких як особи передпенсійного віку, багатодітні сім'ї, в тому числі з дітьми старше 18 років, і жінки з дітьми-підлітками, які переїхали в пошуках безпеки. Ці групи часто стикаються зі значними фінансовими труднощами, але не завжди відповідають критеріям вразливості МРСА.

Аналогічно, ключовий інформатор МНУО заявив, що «спонсори розглядають грошову допомогу для осіб, які здійснюють догляд, як МРСА, хоча мета такої допомоги — задовольнити конкретні потреби найбільш вразливих груп населення понад базові потреби, на які поширюється МРСА. Реалії на місцях показують, що все не так однозначно, і необхідна взаємодоповнюваність. Наприклад, ми отримали запит від партнера на підтримку бенефіціарів, які є отримувачами МРСА, але мають додаткові потреби та вразливість — людей похилого віку з хронічними захворюваннями та дітей з інвалідністю. Вони хотіли надати цим людям додаткову грошову допомогу. У середині організації ми вважали, що це питання, пов'язане із

захистом, тому дали згоду». Нещодавній звіт організації «Humanity and Inclusion» (HI) ще більше підкреслює це, показуючи, що домогосподарства з особами з інвалідністю стикаються з більшими фінансовими проблемами й потребують додаткової підтримки, окрім допомоги з боку МРСА.

У такому контексті різницю між економічною вразливістю та ризиком (яка має бути основною відправною точкою для визначення цільової аудиторії в С4Р) складніше визначити, а тим більше, коли організації беруть участь у запобіжних втручаннях. На думку деяких спонсорів, спостерігається розмивання базових потреб і потреб у захисті, а також труднощі з розмежуванням цих потреб. Наприклад, випадки нехтування часто зводяться до неможливості задовольнити базові потреби. Один зі спонсорів заявив, що на початку реагування існував загальний категоричний підхід до адресної допомоги та поверхневе врахування ризиків, пов'язаних із захистом, наприклад, врахування потреб переміщених осіб та людей з інвалідністю. В Україні також існувало широке визначення та розробка С4Р: «Це варіюється від організацій ООН, які звітують про величезне навантаження на кластер з питань захисту, але мають категоріальну адресність і використовують стандартний МРСА, до НУО, які не надають послуг, але проводять оцінку потреб у захисті, а потім розробляють програми захисту і використовують грошові кошти — IPA/C4P, через кейс-менеджмент». На майбутнє деякі спонсори виступають за перехід від категоричної адресної допомоги до більш цілеспрямованого підходу: «Дехто, можливо, звітував про МРСА як про захист, але ми хочемо, щоб МРСА використовувалася для задоволення базових потреб, а С4Р — для секторальних потреб. У майбутньому необхідно продовжити розмови між кластером захисту та SWG для того, щоб зробити процес більш структурованим між С4Р та основними потребами».

● В. ВИХІДНІ ДАНІ ДЛЯ ВИЗНАЧЕННЯ БЕНЕФІЦІАРІВ С4Р

Аналіз ОКС показав, що організації використовували різні вхідні дані для визначення бенефіціарів С4Р, основним з яких був кейс-менеджмент, а також ІРА, моніторинг захисту та різні форми супроводу.

Ідентифікація бенефіціарів в основному проводилася через перенаправлення. Сюди входили **зовнішні перенаправлення** від комітетів захисту, створених на рівні громад, громадянського суспільства (наприклад, Української асоціації з розмінування) та місцевих органів влади (після проходження тренінгу з безпечної ідентифікації та перенаправлення). Також використовувалися **внутрішні перенаправлення**, зокрема перенаправлення від інших заходів із захисту, таких як комітети захисту, створені на рівні громад, моніторинг захисту, що здійснюється громадськими активістами, МНПСС, правова допомога або НМА. Внутрішні перенаправлення також здійснювалися через програми МРСА, де питання «червоних прапорів» були включені в стандартні реєстраційні форми СВА, що спонукало до автоматичного перенаправлення до команд захисту (див. тематичне дослідження Save the Children нижче). Крім того, деякі організації також використовували **самоперенаправлення** як спосіб виявлення потенційних бенефіціарів С4Р, використовуючи соціальні мережі, телебачення та інші медіа-ресурси.

БЛОК 8: ІДЕНТИФІКАЦІЯ ДІТЕЙ, ЯКІ ШУКАЮТЬ ПРИТУЛКУ БЕЗ СУПРОВОДУ ДОРΟΣЛИХ (UASC), ЧЕРЕЗ РЕЄСТРАЦІЮ В МРСА (ВИТЯГ ІЗ СОП)

Ідентифікація: Команди СВА реєструють людей як 1) особисто, так і 2) через дистанційну реєстрацію.

Особисто: люди можуть звернутися до реєстраційних центрів або пунктів прийому евакуйованих, куди діти та сім'ї приходять особисто, щоб подати заяву на отримання грошової допомоги.

Дистанційна реєстрація здійснюється за направленнями від місцевих органів влади. Існують певні критерії для направлення від місцевої влади для кожної місцевості, які включають такі елементи, як сім'ї з дітьми, сім'ї, які живуть в умовах окупації, і сім'ї, які втратили свій дім. Реєстраційна форма заповнюється за допомогою Kobo Form.

Як в особистій, так і в дистанційній реєстраційній формі ставиться наступне запитання: *Будь ласка, оберіть твердження, яке відповідає вашому домогосподарству на момент цієї реєстрації.* Якщо особа вказує: «Я зараз живу або супроводжую дитину або дітей, над якими я не є основним опікуном» АБО «Я дитина, яка самостійно переміщується АБО група дітей, які самостійно переміщуються», то автоматично з'являється вікно з проханням надати згоду на перенаправлення їх до команд захисту дітей. У реєстраційній формі також є запитання: «Окрім фінансової допомоги, яких додаткових послуг потребує Ваше домогосподарство?». Один з варіантів — **Захист дітей (СР). Якщо його обрати, то домогосподарство автоматично перенаправляють до команди СР. Протягом 72 годин після отримання направлення від команди MEAL, команда захисту дітей телефонує дитині/сім'ї для подальшого спостереження.**

Повне опитування/оцінка на цьому етапі не потрібні, оскільки, швидше за все, ці сім'ї будуть перенаправлені для соціального супроводу. Мета полягає в тому, щоб визначити, чи почувалися вони в безпеці, отримуючи, зберігаючи та витрачаючи СВА, а потім визначити рівень ризику, щоб визначити пріоритети подальшої підтримки (напр. Нам може знадобитися негайний виїзд соціального працівника для подальшого супроводу дитини без супроводу дорослих). Розмова з дитиною також включає обмін інформацією та перенаправлення дитини до відповідних служб. Потім команда із захисту дітей допомагає дитині отримати доступ до повного соціального супроводу (безпосередньо від Save the Children, партнера або за направленням до відповідного міністерства).

БЛОК 9: ТЕМАТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ (НА ПРИКЛАДІ CHRISTIAN AID - ASSESS & ASSIST)

Форма «Грошова допомога у сфері захисту» (С4Р), модель «Оцінити та допомогти» (А&А) дотримуються підходу «слухати та налагоджувати зв'язки» шляхом швидкої оцінки пріоритетних потреб у захисті за допомогою кейс-працівників, які пройшли навчання з надання першої психосоціальної допомоги, та надання грошових коштів для задоволення виявлених потреб, які не задовольняються МРСА, та/або перенаправлення людей до служб, які можуть надати їм подальшу підтримку.

Існує два механізми отримання допомоги та підтримки:

Перший полягає в тому, що соціальні працівники супроводжують людей у процесі фізичної реєстрації в МРСА (або інших заходах). Під час реєстрації вони виявляють осіб, які можуть потребувати додаткової або індивідуальної підтримки, зокрема додаткової грошової допомоги. Соціальні працівники проводять оцінку потреб у захисті та організують грошовий переказ, а також розпочинають процес перенаправлення, якщо це необхідно.

Другий механізм отримання допомоги — через механізми зворотного зв'язку (наприклад, через колл-центри партнерів Christian Aid, особисте спілкування з персоналом партнерів, а також через телеграм-канали «Механізму зворотного зв'язку та реагування на скарги» (CFRM) Christian Aid та її партнерів). Таким чином, співробітники відповідають на запити переміщених або вразливих осіб про послуги, пов'язані з гуманітарним реагуванням. Якщо співробітники колл-центру або особи, які отримують зворотний зв'язок особисто, виявляють потенційні ризики для захисту, вони передають справу кейс-менеджеру А&А для проведення оцінки ризиків для захисту.

Приклади використання А&А партнером Christian Aid — Hungarian Interchurch Aid (HIA) — включають в себе наступне:

- Дмитро та його дружина не мали права на МРСА, незважаючи на те, що належали до вразливих категорій. Однак, за допомогою А&А вони отримали грошову допомогу та юридичні консультації, що дозволило їм відремонтувати занедбаний орендований будинок, в якому вони тепер будують нове життя. ([9-ти хвилинне відео за посиланням](#));
- У 11-річного сина Ірини стався інсульт після того, як він побачив, як вбили його батька. Незважаючи на те, що Ірина відмовилася від офіційного направлення до психолога, вона отримала першу психологічну допомогу від одного з кейс-менеджерів HIA та регулярні спостереження від команди А&А, а також грошові кошти, щоб допомогти її синові отримати доступ до реабілітаційного центру та відвідувати його.
- Катерина страждала від насильства з боку чоловіка. Команда HIA направила її до місцевої служби психосоціальної підтримки, куди вона звернулася, і надала грошову допомогу, що дозволило їй переїхати в інший будинок у своєму селі, подалі від чоловіка, який її кривдив. Наразі ми продовжуємо спостерігати за Катериною.

С. ВІДБІР БЕНЕФІЦІАРІВ С4Р

Після ідентифікації, відбір бенефіціарів С4Р здійснювався насамперед на основі оцінки, проведеної командою з питань захисту. Наприклад, у випадку соціального супроводу захисту дітей, як описано на блок-схемі нижче, відбір бенефіціарів С4Р здійснювався на етапі оцінки ризиків.

BOX 10: FLOWCHART FOR CHILD PROTECTION CASE MANAGEMENT

Як описано в СОП організації: «після перенаправлення соціальний працівник зв'язується з особою, організовує зустріч, оцінює потреби бенефіціара та готує відповідний звіт, який містить коротку інформацію про оцінку ризиків. За потреби до оцінки потреб бенефіціара можуть залучатися психолог та/або інші спеціалісти. Вони можуть надати письмові рекомендації або заперечення щодо надання бенефіціару допомоги в рамках С4Р». Оцінка ризиків, як правило, охоплює стандартні питання захисту, такі як психологічний стан бенефіціара, захисне середовище, план догляду, а також дослідження економічної ситуації, умов проживання, статусу зайнятості та економічних потреб.

Аналогічний процес застосовується для відбору справ у рамках супроводу ІРА, моніторингу захисту або комітетів з питань захисту. Ці методи можуть передбачати більш легкий рівень оцінки. Наприклад, одна організація, що здійснює моніторинг захисту, описала процес, коли громадський активіст, виявивши випадок, який відповідає заздалегідь встановленим критеріям,

передає його соціальному працівникові. Потім соціальний працівник виїжджає на місцевість для проведення індивідуальної оцінки. Згодом, коли надходять запити від кейс-менеджерів, скликається засідання комітету. Цей комітет, до складу якого зазвичай входять відповідальний за роботу з грошовими коштами, соціальний працівник, старший координатор з питань захисту групи з роботи з грошовими коштами та радник з питань захисту, розглядає кожну справу перед тим, як прийняти рішення про надання підтримки в рамках С4Р.

Щоб допомогти командам з питань захисту в процесі відбору, різні організації розробили гнучкі переліки критеріїв відбору. Деякі організації, такі як Oxfam, як показано у Вставці 11, розробили критерії, засновані на категоріях загроз. Випадки вважаються прийнятними, якщо попередньо виявлені загрози серйозно впливають на загальну здатність сім'ї або окремої особи справлятися з ними. Серйозність цих загроз визначає співробітник, який проводить оцінку, беручи до уваги вразливі місця сім'ї та їхній вплив.

БЛОК 11 — КАТЕГОРІЇ ЗАГРОЗ, ЩО ЗАСТОСОВУЮТЬСЯ В OXFAM UKRAINE (ВИТЯГ ІЗ СОП)

Категорія 1: Загроза життю або фізичній та психологічній недоторканності

- Особи/домогосподарства, які перебувають у групі ризику і не можуть виїхати в безпечне місце
- Вразливі переміщені особи, які бажають переїхати з міркувань безпеки
- Вразливі особи, які бажають переїхати вперше з міркувань безпеки
- Вразливі репатріанти, які не можуть отримати доступ до базової підтримки під час повернення
- Базові потреби під час переїзду в безпечніше місце (на оплату оренди житла за місяць, придбання базових речей і продуктів харчування, якщо їх не покриває інша організація)

Категорія 2: Свобода пересування/відсутність документів, що засвідчують громадянство

- Особи без офіційних документів
- Неможливість пересуватися, щоб отримати доступ до послуг
- Неможливість виїхати в безпечне місце
- Ризик бути заарештованим
- Адміністративні збори, судові витрати, транспортування до суду/надання юридичних послуг

Категорія 3: Ускладнений доступ до інформації та послуг

- Особи, які прибули з непідконтрольних уряду територій, деокупованих територій або територій, що сильно постраждали від обстрілів, втратили або у яких конфіскували мобільні пристрої, і які не мають змоги придбати новий пристрій.
- Пристрій, придбаний для осіб, які перебувають у зоні ризику, або готівка на його придбання

Категорія 4: Ускладнений доступ до соціальних виплат і медичного страхування

- Вразливі особи, які не можуть оплатити медичний огляд для підтвердження статусу людини з інвалідністю, або особи, які потребують медичного обстеження, що не покривається соціальними виплатами, для отримання доступу до соціальних виплат та/або належної медичної допомоги

- Вартість медичних обстежень для отримання адміністративного визнання статусу людини з інвалідністю
- Грошова допомога надається особам, які мають обмежений доступ до безоплатних медичних послуг і не можуть вчасно отримати доступ до послуг гуманітарних організацій, що надають медичні послуги.

Категорія 5: Потреби у захисті (SEA, VOT, торгівля людьми)

- Постраждали від катувань, сексуальної експлуатації та насильства, сексу для виживання, фізичного насильства, психологічного та емоційного насильства, торгівлі людьми, примусового переміщення або повернення, примусового вербування, погрози насильства та фізичної шкоди
- Витрати на екстрені та охоронні послуги, транспортні послуги, безпечне проживання
- (рішення про надання ваучера або допомоги в натуральній формі може бути прийнято на основі індивідуальної оцінки ризиків)

Категорія 6: Потреби у захисті постраждалих від GBV

- Постраждали від GBV, справи CP, пов'язані з насильством щодо GBV
- Витрати на екстрені та охоронні послуги, транспортні послуги, безпечне проживання
- (рішення про надання ваучера або допомоги в натуральній формі може бути прийнято на основі індивідуальної оцінки ризиків)

Категорія 7: Надзвичайні ситуації, пов'язані з житлом

- Особи та сім'ї, яким загрожує виселення, або яких виселили з дому протягом останніх двох тижнів, надання безпечного притулку для осіб з високим рівнем ризику
- Оренда на перші два місяці, інше тимчасове житло, незначний ремонт для повернення до свого будинку

Категорія 8: Інші

- Інші небезпечні для життя ситуації, визначені респондентом
- Залежно від потреб

Інші класифікували ці критерії за ризиками для захисту (див. приклад організації World Vision у Вставці 12). В обох випадках ми спостерігаємо схожі сфери потенційного перетину з базовими потребами та секторами охорони здоров'я, про що йшлося в розділі 2. Тим не менш, у цих конкретних випадках, як показано в розділі про трансфертні

вартості, організації впроваджували інтегровані втручання. Такий підхід забезпечує покриття базових потреб шляхом перенаправлення клієнтів для отримання МРСА, водночас задовольняючи потреби у захисті шляхом додаткового поповнення коштів на захист.

БЛОК 12 — КРИТЕРІЇ ПРИЙНЯТНОСТІ С4Р ПРОГРАМИ WORLD VISION (ВИТЯГ ІЗ СОП)

Грошова допомога у сфері захисту може бути використана відповідно до конкретних критеріїв, зазначених нижче:

Захист дітей

- Діти, які потребують негайної психосоціальної підтримки.
- Діти, які потребують довгострокових послуг з МНПСС від спеціаліста (клінічного)
- Діти без супроводу дорослих або розлучені з сім'єю, які постраждали від війни
- Діти, які зазнали насильства (фізичного або сексуального)
- Діти, які постраждали від торгівлі людьми, дитячої праці, дитячих шлюбів
- Діти, які зазнали дискримінації за етнічною, кастовою чи гендерною ознакою
- Діти, які постраждали від наслідків війни
- Діти, які потребують правових послуг/судові сімейні розгляди
- Діти без реєстрації народження/отримання офіційних документів
- Діти, сім'ї яких потребують посередництва та підтримки

Гендерно зумовлене насильство

- Жінки та дівчата, які зазнали сексуального насильства та зґвалтування
- Жінки, які пережили насильство з боку інтимного партнера
- Жінки та дівчата, які потребують спеціальних клінічних медичних послуг/клінічного нагляду через насильство.
- Жінки та дівчата, які потребують довгострокових послуг з МНПСС від спеціаліста (клінічного)

- Жінки та дівчата, які перебувають у безпечних притулках/безпечних місцях для доступу до догляду та захисту з інтенсивною психосоціальною підтримкою та підтримкою у сфері МНПСС
- Жінки, які потребують послуг з репродуктивного здоров'я, включаючи контрацепцію та скринінг на рак шийки матки
- Жінки, які потребують реабілітаційних та паліативних послуг

МНПСС

- Діти та дорослі, які перебувають на спеціалізованому психіатричному або психотерапевтичному лікуванні
- Діти та дорослі, які потребують фізіологічної терапії (наприклад, логопедичної)
- Діти та дорослі, які потребують одноразової медикаментозної підтримки (у разі необхідності терапевтичних сеансів, бенефіціар отримує певну суму від виділених коштів за сеанс, визначений як необхідний). Якщо вони потребують більшої підтримки, ніж разова, то вона буде надаватися в індивідуальному порядку.

Послуги підтримки

- Діти та дорослі, які мають проблеми зі здоров'ям і потребують регулярної діагностики, лікування та подальшого спостереження (у зв'язку з впливом СР та GBV, як зазначено вище)
- Батьки або опікуни, які потребують задоволення базових потреб (їжа, транспорт, зв'язок або будь-яка інша базова потреба у догляді за дітьми)

Зрештою, деякі організації вирішили використовувати категоріальне таргетування в рамках своїх програм С4Р, орієнтуючись на конкретні категорії людей, які, на їхню думку, перебувають у групі ризику. До них належать особи з інвалідністю, самотні батьки, багатодітні сім'ї, вагітні та жінки, що годують груддю, UASC, особи, які постраждали від раптових обстрілів, постраждали від мін і люди з вадами здоров'я, спричиненими конфліктом, або навіть цільові критерії, передбачені CWG.

Підсумовуючи, цей розділ демонструє, що виконавці С4Р застосовують різні підходи до визначення цільової аудиторії для виявлення тих, хто найбільше ризикує постраждати від їхніх втручань. Ці методи зазвичай передбачають індивідуальну оцінку на основі критеріїв аналізу ризиків. Однак існує потенційний ризик часткового збігу з такими секторами, як базові

потреби або охорона здоров'я, особливо у випадку певних загроз або ризиків, що використовуються як критерії відбору (наприклад, «базові потреби під час переїзду в безпечніше місце»), або конкретних категорій осіб (наприклад, багатодітні сім'ї, люди з інвалідністю, вагітні та жінки, що годують груддю), які також є поширеними у стандартних критеріях відбору в рамках МРСА.

Якщо індивідуальні оцінки проводяться ретельно, а команди захисту ефективно застосовують рівняння ризику та аналіз причинно-наслідкових зв'язків у рамках комплексної програми, ризик перетину програм з МРСА можна звести до мінімуму. Однак без цих заходів існує програмний ризик дублювання допомоги і, що більш важливо, нівелювання суті допомоги С4Р за рахунок використання ресурсів на захист для досягнення результатів в інших секторах.

РОЗДІЛ 8 — ВИЗНАЧЕННЯ ТРАНСФЕРТНОЇ ВАРТОСТІ

● А. ПРОБЛЕМИ З АДАПТАЦІЄЮ ДОПОМОГИ ДО ІНДИВІДУАЛЬНИХ ПОТРЕБ

Аналіз СОПів та ОКС показує, що наразі існує майже стільки ж різних розрахунків трансфертної вартості для С4Р, скільки існує організацій, які впроваджують С4Р в Україні. Як повідомляється, це пов'язано з відсутністю рекомендацій від кластерів, а також із самою природою С4Р, яка вимагає індивідуальної допомоги, що ускладнює надання стандартизованих сум, як в інших секторах. Виникають також робочі труднощі, як підкреслив один з КС, якому було складно готувати проєктні пропозиції, не маючи визначеної середньої суми.

Вони висловили потребу в рекомендаціях, подібних до тих, що стосуються обсягів переказу коштів МРСА, і поставили питання про те, чи повинна кожна організація самостійно визначати свої обсяги переказу коштів, чи необхідно докласти спільних зусиль для гармонізації цих обсягів. Крім того, вони поставили під сумнів підхід до випадків із множинними ризиками для захисту і те, як визначати суму підтримки в таких сценаріях — чи покривати всі потреби, чи лише деякі з них.

● В. МЕТОДОЛОГІЇ РОЗРАХУНКУ ТРАНСФЕРТНОЇ ВАРТОСТІ ТА ПАКЕТИ ДОПОМОГИ

Різні пакети допомоги, про які повідомляється в рамках програм С4Р, пристосовані до різних сценаріїв і часових рамок. Наприклад, деякі організації використовують «Фонди надзвичайних ситуацій» або «Фонди надзвичайного кейс-менеджменту» в рамках своїх втручань С4Р. Хоча кожен з них має свої умови та операційні процедури (наприклад, деякі з них можуть бути надані лише кейс-менеджерами, мають різні критерії прийнятності або надаються в натуральній формі), вони мають спільні характеристики, пов'язані з їхньою тимчасовою спрямованістю.

Ці пакети призначені для задоволення нагальних потреб у захисті, які не можуть чекати довше 48-72 годин. Як правило, вони передбачають спрощені процедури затвердження, що дозволяє надавати допомогу вчасно. Такі пакети відрізняються від стандартної допомоги С4Р, яка для деяких організацій передбачає більше етапів перевірки та затвердження, що призводить до більш тривалих термінів надання допомоги. Ці надзвичайні фонди діють як доповнення до допомоги С4Р, або до її надання, або під час процесу кейс-менеджменту.

Крім того, організації застосовують три основні підходи до визначення вартості допомоги С4Р та пов'язаних з нею пакетів послуг. Їх можна підсумувати наступним чином:

Підхід на основі ранжування ризиків: складається з трьох основних категорій (стандартний, середній, максимальний), цей підхід має стандартну суму, розраховану для кожної категорії, і пов'язані з нею мінімальні вимоги.

Таблиця 5: Витяг із СОП Oxfam Ukraine

Ступінь ризику	Трансфертна вартість	Вимоги
Стандартний	3 470 грн	Проживання в державному/приватному житлі або будь-яких інших типах житла з особливими потребами, самостійне проживання
Середній	6 940 грн	Множинні вразливості, безпритульні,
Максимальний	10 410 грн	Множинні вразливості, безпритульні, сім'ї з більш ніж однією особою, яка має право на отримання допомоги

Підхід, заснований на дофінансуванні: за цього підходу організації використовують стандартну трансфертну вартість МРСА як базовий показник, обґрунтовуючи це тим, що вона розроблена для задоволення основних потреб (а отже, є частиною економічних першопричин ризиків у сфері захисту). У розрахунках також враховується рівень доходу та гуманітарної допомоги або допомоги у сфері соціального захисту. На основі цього команда з питань захисту може визначити будь-який інший потенційний фінансовий бар'єр, який може сприяти пом'якшенню або зменшенню ризиків у сфері захисту. Вони позначаються як «дофінансування» до стандартного пакету МРСА. Вони можуть включати покриття конкретних потреб у притулку (наприклад, випадки GBV, які потребують переселення), використання рекомендованих кластером сум (наприклад, готівка для оплати оренди житла в Україні), а також поповнення коштів на захист. Вони розробляються індивідуально для кожного випадку з урахуванням конкретних фінансових бар'єрів, пов'язаних із задоволенням потреб у захисті. Крім того, деякі доплати призначені для певних конкретних груп, щоб забезпечити базові орієнтири для команд з питань захисту в їхніх оцінках. Хороший приклад такого підходу наведено в дослідженні НІ «Грошова допомога і не тільки», присвяченому людям з інвалідністю (див. вставку 13).

БЛОК 13: ВИТЯГ ЗІ ЗВІТУ HUMANITY INCLUSION «ГРОШОВА ДОПОМОГА І НЕ ТІЛЬКИ».

«У нинішніх умовах і з огляду на зростання рівня потреб, гуманітарної допомоги недостатньо для задоволення всіх найбільш нагальних і базових потреб домогосподарств, в яких є літні люди або особи з інвалідністю. Хоча це стосується всіх домогосподарств, домогосподарства, в яких є хоча б одна особа з інвалідністю або особа похилого віку, найчастіше опиняються в найгіршому становищі через додаткові витрати, пов'язані з їхнім статусом, та обмежений доступ до джерел доходу і можливостей. Хоча це особливо стосується тих домогосподарств, у яких член сім'ї має інвалідність, спричинену нещодавньою травматичною подією, і оскільки родина лише нещодавно зіткнулися з цією ситуацією і не виробила механізмів подолання, щоб впоратися з нею. (...) Там, де це можливо, доцільно розглянути можливість застосування індивідуального підходу для забезпечення належного задоволення потреб усіх осіб, особливо враховуючи упередженість цього дослідження щодо осіб з фізичною інвалідністю. (...) Необхідно забезпечити доплату до допомоги домогосподарствам, у складі яких є особи з інвалідністю або з травмами, спричиненими нещодавніми травматичними подіями (наприклад, пораненнями, отриманими цивільними особами внаслідок бойових дій з лютого 2022 року), незалежно від того, чи є інвалідність тимчасовою або постійною (...) було б доцільно поповнити стандартний МРСА на 6 308 грн (170 доларів) щомісяця протягом одного-трьох місяців, хоча слід також застосовувати аналіз кожного конкретного випадку для переоцінки суми на основі кожного окремого випадку крізь призму захисту. Ця допомога має покривати всі додаткові витрати, пов'язані з першими місяцями адаптації до нових умов (...) та специфічними потребами, що залежать від середовища, в якому вони живуть, та їхнього статусу реєстрації в системі соціального захисту.

Індивідуальний підхід сягає далі, пристосовуючи допомогу до кожного конкретного випадку. Він не обов'язково ґрунтується на стандартні пакети грошової допомоги, що надаються в рамках інших секторів (наприклад, МРСА або забезпечення житлом), використовуючи їх лише як орієнтири. Натомість цей підхід аналізує фінансові бар'єри в кожному конкретному випадку за допомогою рівняння ризику, беручи до уваги загрози, потреби та можливості кожної особи. Зазвичай встановлюються діапазони (подібно до дофінансування), а також максимальна гранична сума. Для того, щоб допомогти командам захисту в розрахунках суми переказу, також розраховується середня вартість категорій послуг (див. приклад у Таблиці 6)».

ТАБЛИЦЯ 6: ПРИКЛАД ВИЗНАЧЕННЯ ВАРТОСТІ ТРАНСФЕРТУ В КОЖНОМУ КОНКРЕТНОМУ ВИПАДКУ НА ОСНОВІ СЕРЕДНІХ ОЦІНОЧНИХ ВИТРАТ НА ІНДИВІДУАЛЬНІ ПОТРЕБИ ЦІЛЬОВИХ БЕНЕФІЦІАРІВ (ВИТЯГ ІЗ СОПІВ ПРОГРАМИ «ГРОШОВА ДОПОМОГА У СФЕРІ ЗАХИСТУ», WORLD VISION UKRAINE):

	Послуги/підтримка	Середня очікувана вартість доступу до послуги/підтримки	
		в доларах США	в гривнях
Захист дітей	Індивідуальна або групова психосоціальна підтримка для дітей	20 доларів за сесію	850 грн за сесію
	Програми підтримки батьків для розвитку життєвих навичок та позитивного батьківства	50 доларів за сесію	2 100 грн за сесію
	Вилучення дитини від жорстокого опікуна/проміжна опіка	індивідуально для кожного випадку	індивідуально для кожного випадку
	Послуги з розшуку сім'ї, включаючи міжнародний розшук сім'ї	індивідуально для кожного випадку	індивідуально для кожного випадку
	Юридичні послуги/судові сімейні розгляди	30 доларів за консультацію	1 300 грн за консультацію
	Реєстрація народження/отримання офіційних документів	50 доларів	2 100 грн
	Послуги сімейної посередництва та підтримки	50 доларів за сесію	2 100 грн за сесію
Гендерно зумовлене насильство	Клінічні медичні послуги/клінічне лікування зґвалтувань та насильства з боку інтимного партнера	200 доларів	8 500 грн
	Консультування/індивідуальна або групова психосоціальна підтримка	50 доларів за сесію	2 100 грн за сесію
	Безпечні притулки/безпечні місця для доступу до догляду та захисту (включаючи витрати на готель)	40 доларів на день	1 700 грн на день
	Послуги з репродуктивного здоров'я, включаючи контрацепцію та скринінг на рак шийки матки	200 доларів	8 500 грн
	Реабілітаційні та паліативні послуги	70 доларів за сесію	3 000 грн за сесію
Психічне здоров'я та психосоціальна підтримка	Спеціалізовані психіатричні або психотерапевтичні послуги	40 доларів за сесію	1 700 грн за сесію
	Фізіотерапія (наприклад, логопедична)	50 доларів за сесію	2 100 грн за сесію

Кожен з цих підходів має свої переваги та недоліки. Хоча з технічної точки зору більш індивідуальні підходи видаються більш доречними, вони також вимагають значно більшої підготовки команд захисту, а також додаткового часу і ресурсів. Ці методи можуть бути складнішими в застосуванні порівняно зі стандартизованими підходами. На жаль, дані, доступні для цього дослідження, не дозволили нам оцінити, яка методика мала найбільший вплив на результати захисту.

Як підсумувала одна з організацій: «Теоретично існує дуже чітке розмежування між МРСА, яка спрямована на підтримку базових потреб людей, орієнтована на людей на основі їхньої соціально-економічної вразливості, та С4Р, яка спрямована на конкретні ризики у сфері захисту для людей. Однак на практиці все дещо розмито. По-перше, люди з різною вразливістю мають різні базові потреби. Наприклад, люди з інвалідністю можуть мати додаткові або інші базові потреби, ніж працездатні люди, що може мати відповідні витрати. Це можуть бути адаптивні пристрої, більші витрати на охорону здоров'я та транспорт, комунікаційні технології та інша підтримка, необхідна для задоволення базових потреб. За відсутності гармонізованого секторального поповнення гуманітарного

сектору, гнучкість, яку надає програма «Оцінити та допомогти» (А&А), дозволяє задовольнити ці базові потреби за допомогою індивідуального підходу. У перший рік гуманітарного реагування партнера Christian Aid, НІА, в Україні, трьома найпопулярнішими категоріями допомоги через А&А були:

- Дофінансування МРСА у зв'язку з додатковими потребами (56%),
- Задоволення базових потреб вразливих верств населення, які не мають права на отримання МРСА (22%), та
- Інші незадоволені потреби, такі як витрати на лікування, перенаправлення, покращення житлових умов та транспортні витрати (22%).

С. УМОВНОСТІ, ОБМЕЖЕННЯ ТА ПЕРІОДИЧНІСТЬ

Організації впроваджували безумовну та необмежену С4Р, аргументуючи це необхідністю надати людям свободу та гідність вирішувати, як найкраще використати допомогу. У цьому ж ключі нещодавно опубліковані [рекомендації щодо С4Р для загальних суб'єктів захисту](#) в Україні підтверджують, що «Програма грошової допомоги у сфері захисту не обмежена в часі, не обумовлена і не обмежена з огляду на складність ризиків у сфері захисту, з якими стикаються окремі особи та/або домогосподарства».

Хоча участь у кейс-менеджменті або інших заходах у сфері захисту була обов'язковою вимогою в більшості випадків, присутність або участь у цих заходах не була умовою для отримання С4Р. Аналогічно, основною формою надання допомоги була готівка, хоча в деяких випадках використовувалися ваучери (наприклад, ваучери Lidl у Литві) в ситуаціях, коли клієнти не могли чекати кілька днів, поки надійде грошова допомога. Нарешті, частота надання допомоги варіювалася від одноразового надання допомоги на кілька місяців до щомісячної допомоги.

БЛОК 14: ТЕМАТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ SAVE THE CHILDREN LITHUANIA

Мати-одиначка з 5 дітьми (одному з них 18 років, і один з них має інвалідність) звернулася на гарячу лінію SCLT у травні 2023 року. Хоча їм була надана підтримка і на етапі підготовки до зими, зважаючи на обмежені можливості матері працювати, а дохід сім'ї був набагато нижчим за межу бідності, сім'я все ще перебувала під загрозою життя у злиднях. Сім'ї було надано всю необхідну інформацію та перенаправлення, а також МРСА на два місяці, щоб покрити різницю в доходах. Під час повторного дзвінка після закінчення цього часу соціальний працівник SCLT повідомив, що на даний момент вони не потребують додаткової допомоги, а також, що їм вдалося використати частину отриманих грошей на отримання нових українських ідентифікаційних документів для деяких членів сім'ї, оскільки термін дії їхніх старих документів закінчився або скоро закінчиться (вони також покрили транспортні витрати на переїзд до Польщі, оскільки українські документи не видаються в Литві).

Однак 11 вересня мати знову звернулася до Центру з проханням про допомогу, оскільки отримала повідомлення про виселення через затримки з оплатою орендної плати та комунальних послуг. Грошова допомога була надана для покриття всіх прострочених витрат на проживання, щоб сім'я зберегла свою соціальну квартиру. Подальший контакт з сім'єю підтримує соціальний працівник SCLT.

РОЗДІЛ 9 — ЗВ'ЯЗОК ІЗ СИСТЕМАМИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ

У цьому дослідженні вивчено, наскільки взаємозв'язок і синергія існують між гуманітарною грошовою допомогою, що надається за принципом С4Р, і положеннями місцевих органів влади, які займаються наданням послуг або соціальної допомоги в Україні, Польщі, Литві та Молдові.

Гуманітарне реагування в Україні надає ідеальну можливість поєднати гуманітарну грошову допомогу з національними механізмами соціального захисту завдяки зрілості системи соціального захисту, яка стає дедалі більш інклюзивною, високому рівню [оцифрування даних і співробітництву між органами влади](#).

Соціальні послуги в Україні децентралізовані, кожна місцева влада відповідає за планування, фінансування та надання послуг, що призводить до відмінностей між різними органами влади. Це означає, що відомствам необхідно проводити перехресні перевірки на рівні кожної місцевості щодо того, яку допомогу та послуги надають заклади охорони здоров'я, управління соціального захисту населення та територіальні центри для людей з інвалідністю. Ситуація ще більше ускладнюється припливом ВПО та додатковим навантаженням на місцеві служби. У звіті [CCD/UCC](#) зазначається, що «процедури кейс-менеджменту, спрямовані на задоволення додаткових потреб та подолання вразливості бенефіціарів, є мінімальними, і лише деякі організації мають механізми перенаправлення отримувачів грошової допомоги до державних служб підтримки».

У Польщі ключові спеціалісти підкреслюють, що, незважаючи на членство країни в ЄС, існує невідповідність між очікуваним і фактичним рівнем надання послуг. Одна МНУО висловила занепокоєння обмеженим обсягом загальних сімейних послуг, назвавши їх «дуже вузькими і консервативними» та вказавши на значні прогалини в системі. Поширеною помилковою думкою є те, що «членство в ЄС означає вищу якість захисту дітей, що не відповідає дійсності».

За словами однієї МНУО, що працює в Польщі, «люди мають багато потреб і просять грошей на підтримку правового статусу, притулку, отримання свідоцтв про народження, вирішення проблем з дітьми без супроводу дорослих, людьми, які не можуть повернутися, розлучення сімей, захист верховенства права тощо. У Польщі це доступно, але дорого; деякі НУО роблять це безкоштовно, але є прогалини в інформації проте, де це можна отримати і хто може претендувати на це. У деяких випадках ми наймали юристів, які допомагали нам підключати людей до польської системи виплат. Існує багато бар'єрів для доступності послуг та мапування послуг». Ця МНУО зазначила, що муніципальна влада наполягає на наданні послуг з кейс-менеджменту і рада підтримці з боку гуманітарних організацій. Інша МНУО зазначила, що послуги із захисту дітей у Польщі є обмеженими, а органи влади чинять опір тому, щоб дозволити агентствам ООН, МНУО та місцевим неурядовим організаціям брати участь у наданні соціальних послуг, незважаючи на те, що державна система відчуває значну нестачу ресурсів, і існують проблеми з налагодженням кейс-менеджменту. Ця МНУО зазначила, що важко зрозуміти, які саме потреби задовольняє держава: «можливо, деякі потреби не задовольняються урядом і потребують додаткового втручання з боку інших організацій. Цієї інформації в Польщі критично не вистачає». Під час опитування ключових спеціалістів було наведено численні приклади зв'язків між місцевими органами влади та вивченням наявних послуг і допомог, які можуть бути доповнені програмами С4Р, як видно з таблиці, наведеної нижче. Це робиться для того, щоб уникнути дублювання положень між гуманітарною допомогою та державною підтримкою, як показано в таблиці нижче. Однак далеко не скрізь аналіз програм соціального захисту враховується при розробці програм С4Р, а також бракує узгодженого підходу до співпраці з місцевими органами влади.

ТАБЛИЦЯ 7: ЗВ'ЯЗОК СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ З С4Р

Організація	Належна практика	Особливості
Tenth of April Ukraine	Приклад співпраці з місцевими управліннями соціального захисту, взаємовідносини між соціальними працівниками, широка робота з громадою	Tenth of April має справу з багатьма випадками надзвичайних ситуацій у житловому секторі та відсутністю офіційної цивільної документації. Людям важко отримати доступ до соціальних виплат і медичного страхування (наприклад, на отримання допомоги за державною програмою підтримки ВПО після переміщення може знадобитися до двох місяців, а дехто зазнає труднощів з доступом до пенсійного забезпечення).
IRC Ukraine	Приклад оцінки соціального захисту, роботи з місцевими органами влади та доповнення/заповнення прогалин у державних програмах	Соціальні працівники організації Tenth of April налагодили зв'язки з соціальними відділами місцевих органів влади, щоб перевірити наявність допомоги від уряду, зменшити дублювання зусиль і забезпечити ефективне двостороннє перенаправлення. Вони також налагодили зв'язки з колективними притулками, гуманітарними центрами, місцевими радами та реєстраційними центрами для отримання довідок ВПО та соціальних виплат.
DRC Ukraine	Приклад перенаправлення на державні програми	Для розробки програм проводяться кабінетні дослідження з питань соціального захисту з акцентом на нормативно-правову базу та державну політику у сфері охорони здоров'я. Фахівці консультуються з місцевими медичними установами, щоб зрозуміти наявні положення. IRC виявив проблеми з державним законодавством, зазначивши, що отримання статусу інвалідності після поранення, пов'язаного з бойовими діями, що є необхідною умовою для отримання компенсації, є тривалим процесом, який може зайняти до року. Оскільки уряд перевантажений великою кількістю колишніх учасників бойових дій, що потребують допомоги, IRC зосереджується на задоволенні початкових потреб у реабілітації в очікуванні операцій тощо, таких як купівля медичного обладнання.
Caritas Ukraine	Приклад створення координаційних структур з місцевими управліннями соціального захисту	У кожному населеному пункті IPC підтримує контакт з управліннями соціального захисту та територіальними центрами для людей з інвалідністю. У випадках, коли люди не мають документів, IRC перенаправляє їх до управління соціального захисту населення (кількість перенаправлень від органів влади мінімальна, оскільки місцева влада не поспішає звертатися до гуманітарних організацій, побоюючись завищених очікувань).
DanChurchAid Ukraine	Приклад розбудови потенціалу та кейс-менеджменту	DRC славиться сильною юридичною командою з глибоким розумінням схем соціального захисту та державних допомог. Перш ніж надавати С4Р або ІРА, справи передаються цій юридичній команді для визначення права на державну допомогу. Однак розуміння складнощів у сфері охорони здоров'я, зокрема того, що надається і не надається безкоштовно, є складним завданням (цю думку поділяють багато установ).
World Vision Ukraine	Приклад роботи з громадою та виявлення прогалин	Організація має дуже добрі стосунки та регулярно контактує з управліннями соціального захисту на місцевому рівні, а також з територіальними центрами соціальних служб для сім'ї та молоді, а також для людей похилого віку та осіб з інвалідністю.
IRC Poland	Комунікація з муніципальною владою	DCA співпрацює з R2P, де працюють працівники соціального захисту, які пройшли навчання з МНПСС. Ці працівники розбудовують потенціал працівників соціального захисту в громадах та налагоджують зв'язки з кейс-менеджерами та соціальними працівниками R2P для подальшого супроводу вразливих осіб, надаючи їм підтримку, зокрема, грошові кошти на реабілітацію та допомогу у відновленні документів.
UNFPA Moldova	Приклад мапування SP, співпраці з урядом та розширення системи SP	За спостереженнями WV, батьки та діти часто не знають про існуючі соціальні послуги в громаді та про своє право на участь у державних програмах соціальної допомоги. Мета програми — об'єднати та посилити ці послуги. Хоча початковий план програми не передбачав прямого зв'язку з соціальним захистом, мета полягає в тому, щоб заповнити цю прогалину за допомогою С4Р.

З точки зору наступних кроків, а також перегукуючись з документом CCD/UCC щодо оперативного узгодження в Україні, рекомендується провести більш детальний аналіз соціального захисту на місцевому рівні, щоб допомогти гуманітарним організаціям зрозуміти варіанти роботи з національною системою та паралельно з нею, коли вони стикаються з випадками, які, на їхню думку, заслуговують на підтримку в рамках С4Р. Цей аналіз допоможе організаціям з'ясувати, чи надається необхідна допомога з боку держави (або планується, але на неї не вистачає бюджетних коштів), а виявлення прогалин також допоможе уряду України в реформуванні політики соціального захисту, сприяючи інтеграції відповідних категорій населення в державні програми соціальної допомоги. Гуманітарні організації, які розпочинають розробку програм С4Р, можуть скористатися прикладами тісного зв'язку між гуманітарними організаціями та управліннями соціального захисту населення і територіальними органами соціального обслуговування з точки зору інформаційно-просвітницької роботи, перенаправлення та мапування послуг.

Стандартизація протоколів про обмін даними також сприятиме процесу обміну даними між урядом і гуманітарними організаціями, а також між самими гуманітарними організаціями з метою перенаправлення.

У Польщі в документі «Варіанти узгодження гуманітарної допомоги з польською системою соціального захисту» від листопада 2023 року, підготовленому Робочою групою з питань соціального захисту (підпорядкованою CWG і Сектору захисту), рекомендується надавати доплати тим, хто не може задовольнити базові потреби, а також деякі додаткові витрати, пов'язані з інвалідністю: «Люди з інвалідністю мають різноманітні суттєві витрати, пов'язані з інвалідністю; однак поточні трансфертні виплати по інвалідності не враховують ці витрати. Якщо ці потреби не задовольняються за рахунок PFRON (Державний фонд реабілітації інвалідів), можна було б надати доплату особам з інвалідністю для забезпечення доступу до ліків, людської підтримки та допоміжних пристроїв. Дофінансування можна було б визначати в кожному конкретному випадку у вигляді грошових коштів для захисту».

РОЗДІЛ 10 — МОНІТОРИНГ ТА ОЦІНКА ПРОГРАМ С4Р

Під час дослідження нами було знайдено обмежену інформацію про моніторинг або докази впливу втручань у рамках С4Р. Питання моніторингу та оцінки обговорювалися в різних інстанціях на рівні С4РТФ, а члени робочої групи розробили спільні індикатори. Незважаючи на те, що, як повідомлялося, програми С4Р здійснюють моніторинг, більшість виконавців не поділилися даними базових показників або PDM, які мали бути використані для цього дослідження, що обмежило можливості належним чином продемонструвати потенційний внесок втручань С4Р у результати захисту в рамках реагування на надзвичайні ситуації в Україні.

● А.МОНІТОРИНГ РЕЗУЛЬТАТІВ ЗАХИСТУ

Такі організації, як Caritas Ukraine, Christian Aid та Save the Children Ukraine, здійснюють рутинний моніторинг результатів захисту, який **передбачає проведення якісного аналізу, наприклад, перегляд кейсів для оцінки прогресу справи та нових ризиків, що виникають**. Сюди входить аналіз вхідних та вихідних опитувань для визначення будь-яких змін або покращень до або після надання допомоги в рамках С4Р. Цей процес не тільки підтримує фактичне ведення справи, але й може дати уявлення про те, як грошова допомога забезпечила доступ до різних товарів і послуг.

Деякі організації використовували індикатори актуалізації питань захисту, але **обмежена кількість суб'єктів обмінювалася інформацією за допомогою стандартних анкет з отримувачами допомоги С4Р, які використовувалися як PDM або для коротких подальших оцінок**. Основна увага в цих анкетах приділяється використанню грошових коштів, як зазначають WV, Christian Aid та Tenth of April, а також впливу на певні вимірювані результати захисту, такі як розлучення сімей, дитяча праця або благополуччя дітей. Крім того, деякі організації, такі як Tenth of April, прямо запитують про ефективність грошових виплат у вирішенні виявлених проблем захисту.

БЛОК 15: ВИТЯГ З PDM, ЩО ВИКОРИСТОВУЄТЬСЯ WORLD VISION

- Які проблеми у сфері захисту вас турбують? (Виберіть стільки, скільки стосується вас).
- На які послуги Ви використовували грошові кошти? (Виберіть декілька відповідей)
- Чи відчуваєте Ви, що Ваша ситуація покращилася після отримання грошової допомоги?
- Чи відчуваєте Ви себе в більшій безпеці після отримання грошової допомоги?

БЛОК 16: ВИТЯГ З PDM, ЩО ВИКОРИСТОВУЄТЬСЯ OXFAM

- Чи відчуваєте Ви, що грошові кошти допомогли Вам подолати проблему, для вирішення якої Ви отримали допомогу від [ТТА]?
- Чи відчуваєте Ви, що надана допомога покращила стосунки у Вашому домогосподарстві?
- Чи відчуваєте Ви, що надана допомога покращила Ваш добробут?
- Поясніть, будь ласка, як саме? (підказка, наприклад, зменшення стресу, покращення житлових умов, подолання медичних проблем тощо)

БЛОК 17: ВИТЯГ З PDM С4Р, ЩО ВИКОРИСТОВУЄТЬСЯ ОРГАНІЗАЦІЄЮ SAVE THE CHILDREN (В УКРАЇНІ ТА ЛИТВІ)

Вплив грошової допомоги на дітей та домогосподарство:

- Чи вплинули отримані гроші на стосунки між дітьми та дорослими у вашому домогосподарстві?
- З моменту отримання грошей ви відчуваєте загальний стрес, чи відчуваєте ви себе більш-менш напружено? Чому?
- Загалом, як ви вважаєте, почуття безпеки та гідності у вас і вашої дитини стало кращим чи гіршим, ніж до отримання фінансової допомоги? Чому?
- Чи наражались Ви або будь-хто з членів Вашого домогосподарства на будь-який ризик внаслідок отримання ГРОШОВИХ КОШТІВ?

Дитяча праця:

- Чи доводилося Вашій дитині протягом останніх 30 днів працювати, щоб допомогти задовольнити основні потреби НН? Так/Ні/ волю не відповідати Підказка: під «працювати» ми розуміємо «діяльність, що приносить дохід» ТА «неоплачувану роботу» в домогосподарстві або в громаді, щоб допомогти задовольнити базові потреби домогосподарства
- 2. Якщо ні, то чи сприяла CVA утриманню дітей від праці? Так/ Ні
- Якою була робота? (якщо відповідь «так» на питання 1 або 2) Сільське господарство/ Підсобні роботи/ Швейна та текстильна промисловість/ Домашня робота/ Сімейний бізнес/ Торгівля/ Жебрацтво/ Прибирання сміття/ Підказка: випадуючий список звичайних категорій роботи слід визначати, враховуючи контекст країни. Переконайтеся, що супровід батьків на роботі через відсутність можливостей догляду за дитиною фіксується окремо від вищезазначених варіантів дитячої праці (див. вставку нижче).
- Як часто дитина працювала? Рідко (щомісяця) / Регулярно (щотижня) / Часто (більше одного разу на тиждень), щодня Наступні запитання також є важливими для того, щоб зафіксувати кілька змінних, які дозволять визначити рівень важкості дитячої праці:
- Чи отримувала вона/він гроші за цю роботу? Так/ ні/ вважаю за краще не відповідати
- Якщо так, то скільки на місяць (або) тиждень?
- Який вік дитини/дітей, що працює/працюють? Яка її/його стать?

Розлучення з родиною:

- Чи проживає з Вами зараз така ж кількість дітей, як і до початку дії CVA?
- Якщо відповідь «так» 1), чи дозволила Вам CVA залишити всіх дітей з Вами? Так/ ні/ вважаю за краще не відповідати
- Якщо так, то яким чином? (відповідь у довільній формі)
- Якщо відповідь «ні» до 1), чи більше або менше дітей проживає з Вами зараз? Так/ ні
- Якщо зараз з Вами проживає МЕНШЕ дітей, чому вони пішли? Дитина/діти пішли, тому що ви більше не могли дозволити собі піклуватися про них. / Дитина/діти одружилися / Дитина/діти поїхали, щоб отримати освіту в іншому місці / Дитина/діти поїхали, щоб отримати доступ до медичного обслуговування / Дитина/діти поїхали, щоб бути в безпеці в іншому місці / Інше, будь ласка, вкажіть.
- Якщо зараз з Вами проживає більше дітей, чому?
- Діти, яких раніше розлучили, змогли повернутися додому через CVA / Нова дитина (діти), яка не була членом вашого домогосподарства, переїхала жити до вас через CVA / Дитина (діти) одружилася з кимось із членів вашого домогосподарства / Дитина (діти) поїхала працювати до вас / Дитина (діти) поїхала отримувати освіту / Дитина (діти) поїхала отримувати медичну допомогу / Дитина (діти) поїхала, щоб бути в більшій безпеці / Інше, будь ласка, уточніть.

БЛОК 18: ІНДИКАТОРИ ІНТЕГРАЦІЇ ПИТАНЬ ЗАХИСТУ

- Чи почувалися Ви та Ваші діти в безпеці під час поїздки до місця отримання допомоги, під час отримання допомоги та після повернення додому?
- Чи відчували Ви, що наш персонал ставився до Вас з повагою під час заходів?
- Чи задоволені Ви наданою допомогою?
- Чи знаєте Ви людей, які потребують допомоги, але не були охоплені наданою допомогою?
- Якби у Вас виникла пропозиція або проблема з допомогою/послугою, як Ви вважаєте, чи могли б Ви направити цю пропозицію або подати скаргу?
- Наскільки Вам відомо, чи були надані відповіді на подані пропозиції або скарги, чи були здійснені подальші дії?
- Чи врахувала організація Вашу думку про допомогу, яку Ви отримали?
- Чи відчували Ви себе добре поінформованими про доступну допомогу?

С4РТФ також розробила [рекомендації щодо рекомендованих індикаторів MEAL для реагування в Україні](#) з метою сприяння використанню стандартизованих індикаторів

Зрештою, кілька організацій, зокрема DRC, Caritas Ukraine, IRC Poland та IRC Ukraine, наразі розробляють або переглядають інструменти та свої СОПи, щоб інтегрувати показники процесу та результатів для належного моніторингу своїх втручань в С4Р.

● В. ВИМІРЮВАННЯ ВПЛИВУ СВА НА РЕЗУЛЬТАТИ ЗАХИСТУ

На основі інформації, зібраної під час опитувань та кабінетного аналізу, було отримано відносно мало доказів реалізації програми С4Р в рамках регіональних заходів реагування в Україні, або, принаймні, було надано недостатньо даних для проведення міжвідомчого аналізу в рамках цього дослідження. Тим не менш, у наведених нижче таблицях висвітлено деякі ключові висновки, зроблені на основі базового, пост-дистрибутивного та кінцевого моніторингу:

БЛОК 19: ОКРЕМІ РЕЗУЛЬТАТИ МОНІТОРИНГУ С4Р, ОТРИМАНІ В РАМКАХ С4Р-МОНІТОРИНГУ

- **IRC Ukraine** зазначає, що 95% отримувачів допомоги в рамках ініціативи С4Р використали її за призначенням.
- **Tenth of April** - Моніторинг після надання допомоги (PDM), проведений Oxfam, вказує на те, що значна частина бенефіціарів вважає, що грошова допомога вирішила «їхні проблеми» (наприклад, питання захисту, для вирішення яких вони отримали допомогу в рамках С4Р) (57% в PDM1 і 95% в PDM2). Крім того, дві третини бенефіціарів повідомили про покращення добробуту після отримання допомоги.
- **PDM Oxfam** для бенефіціарів С4Р: 84% бенефіціарів повідомили, що «їхня проблема» (наприклад, питання захисту, для вирішення яких вони отримали допомогу в рамках С4Р) була вирішена завдяки отриманій допомозі. 58% повідомили, що надана допомога покращила або частково покращила стосунки в їхньому домогосподарстві. 98% повідомили, що отримана допомога покращила або частково покращила їхній добробут.
- **Від SC Lithuania** 75% респондентів повідомили, що грошова допомога покращила стосунки та зменшила напруженість у домогосподарстві. 90% респондентів повідомили, що безпека їхньої дитини або дітей дещо або значно покращилася з початку отримання грошової допомоги, а 94% повідомили, що благополуччя їхніх дітей покращилося з моменту отримання допомоги.
- **Від SC Ukraine**, результати опитування бенефіціарів С4Р та МРСА:

Аналіз показує, що **благополуччя дітей** та вплив С4Р на **сімейні стосунки** були найбільш часто відстежуваними результатами, причому всі організації повідомили про позитивний вплив. Деякі організації також звернули увагу на моніторинг витрат або краще розуміння змін у структурі витрат, які стали можливими завдяки грошовій допомозі. Наприклад, у Польщі догляд за дитиною був визнаний 4-м основним джерелом

витрат бенефіціарів соціальної допомоги. У Литві частка отримувачів С4Р, які не змогли покрити «Витрати на догляд за дитиною або інші витрати на захист дитини», скоротилася більш ніж на 10% між базовою та прикінцевою лінією. Крім того, як показано в таблиці нижче, ця ж категорія витрат стала 4-м основним джерелом витрат для бенефіціарів С4Р в кінці дослідження.

БЛОК 20: ОКРЕМІ ВИСНОВКИ, ЗРОБЛЕНІ НА ПРИКЛАДІ SC LITHUANIA

Назвіть найважливіші речі, які ви змогли зробити або придбати завдяки грошовій допомозі, і які ви не могли зробити або придбати до її отримання?

Харчування	53%	
Побутові непродовольчі товари	53%	
Медичні послуги	40%	
Витрати на догляд за дитиною або інші витрати по догляду за дитиною	38%	
Оренда або житло	35%	

БЛОК 21: ОКРЕМІ РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ WORLD VISION

На які послуги ви використовували готівку?

Індивідуальний або груповий PS5 для дітей	25%	
Витрати на переїзд/переселення	24%	
Юридичні послуги/судові сімейні розгляди	21%	
Клінічні медичні послуги	16%	
Медикаменти на разовий прийом	16%	

Вплив грошової допомоги на **розлучення з сім'єю** також відстежувався деякими організаціями. Респонденти, які брали участь в оцінці СР, проведеної World Vision, назвали розлучення сімей «найбільш критичним ризиком для захисту дітей» 85% дівчат і 79% хлопців у віці 14-17 років. У своєму дослідженні С4Р PDM SC Ukraine виявив, що 27% респондентів повідомили, що фінансова допомога сприяла тому, що всі їхні діти були разом (54% серед отримувачів МРСА).

Таким чином, хоча є певні докази того, що грошова допомога позитивно впливає на результати захисту, ці дані все ще є фрагментарними. Це також свідчить про відносну обмеженість даних, зібраних для вимірювання впливу грошової допомоги на результати захисту в більш глобальному масштабі.⁸ Для отримання остаточних висновків у цій сфері необхідний більш ретельний і систематичний моніторинг.

⁸. Ви можете ознайомитися з документом UNHCR, який висвітлює обмежені докази впливу грошової допомоги на результати захисту «Cash Assistance in 2022: Main Outcomes from Post Distribution Monitoring», 2022 ([link](#))

● С. ВИКЛИКИ В ОЦІНЦІ ВПЛИВУ ПРОГРАМИ ГРОШОВОЇ ДОПОМОГИ У СФЕРІ ЗАХИСТУ НА РЕЗУЛЬТАТИ ЗАХИСТУ

Як зазначалося вище, докази, що демонструють вплив грошової допомоги на результати захисту, є більш обмеженими порівняно з іншими секторами. Це значною мірою пов'язано з багатовимірним характером результатів у сфері захисту, що створює значні труднощі у виокремленні прямого впливу грошової допомоги в більш широкому контексті втручання. Крім того, моніторинг С4Р зазвичай відбувається в рамках програм, які за своєю суттю є індивідуалізованими та орієнтованими на конкретні випадки, що призводить до дефіциту кількісних даних. Ця проблема загострюється через недостатнє використання стандартизованих індикаторів: лише двоє респондентів прямо згадали про використання індикаторів ВНА та DG ECHO, і лише кілька — про рекомендовані С4PTF індикатори.

Одним із найпростіших і найпоширеніших індикаторів є моніторинг витрат, наприклад, визначення того, на що найбільше витрачалися грошові кошти, або визначення трьох найбільших витрат, здійснених за рахунок грошових коштів. Однак думки з цього приводу різняться. Одні стверджують, що моніторинг витрат має вирішальне значення для оцінки результатів допомоги, тоді як інші застерігають від нього через потенційні методологічні неточності.

Іншою важливою проблемою, яку було відзначено, є відсутність взаємодії (від управління даними до спільного аналізу) між відділами всередині та між гуманітарними організаціями, що перешкоджає безперешкодному та ефективному обміну даними та результатами. Крім того, команди, що займаються питаннями захисту, не завжди діляться інформацією, зібраною під час роботи з постраждалими, навіть після того, як вони були анонімними.

Для покращення моніторингу результатів захисту та гармонізації інструментів, як видається, вкрай важливо розвивати міжвідомчу співпрацю. Організації повинні обмінюватися прикладами успішних практик моніторингу результатів захисту та розглянути можливість гармонізації для приведення поточних методів і підходів у відповідність до встановлених рекомендацій і принципів. Хоча ідеальним варіантом було б залучення спеціального персоналу або консультантів, слід також розглянути альтернативні рішення. Кластери з питань захисту та спонсори є ключовими учасниками цього процесу. Вони можуть підтримати установи, схвалюючи використання спільних індикаторів, надаючи доступ до адаптованих інструментів, готових до впровадження, а також допомагаючи в аналізі даних і формуванні доказової бази. Вони також повинні виступати за створення інтегрованих систем управління даними, здатних безпечно та ефективно обробляти як конфіденційні дані, так і широкомасштабний збір даних.

Незважаючи на ці перешкоди, існує загальна думка, що якісно розроблені програми С4Р можуть дати позитивні результати у сфері захисту, але довгострокові наслідки цих програм все ще залишаються невизначеними. Забезпечення стійкості результатів захисту вимагає тривалого спостереження, оскільки існує ризик того, що люди можуть повернутися до свого попереднього стану вразливості після завершення втручання.

● D. ДЕЯКІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО АДАПТАЦІЇ КОНЦЕПЦІЇ MEAL ДО УНІКАЛЬНИХ ХАРАКТЕРИСТИК ПРОГРАМ С4Р

Оскільки використання базових показників, PDM і кінцевих показників для вимірювання результатів захисту стає все більш поширеним, важливо підкреслити ключові відмінності між моніторингом та оцінкою С4Р і моніторингом більш стандартних програм CVA:

Ключова відмінність полягає в чутливості деяких (якщо не більшості) випадків С4Р, що вимагає безпечної обробки та зберігання даних, пов'язаних із захистом. Доступ до цих даних повинен бути суворо обмежений членами команди захисту або обраною групою підготовлених партнерів на основі суворого принципу «службової необхідності». Необхідно застосовувати всі стандартні заходи безпеки для гуманітарної інформації, щоб запобігти витоку, крадіжці та неправомірному використанню даних, які можуть призвести до ризиків для безпеки, загрози особистій безпеці та гідності або порушення права на недоторканність приватного життя. З цією метою учасники реагування на ситуацію в Україні повинні користуватися адаптованим «[Протоколом обміну інформацією](#)», розробленим Робочою групою з оцінки та аналізу ситуації в Україні (AAWG) у травні 2023 року.

Процес відбору учасників для опитувань та оцінювання має відбуватися з максимальною обережністю, оскільки випадкова вибірка не завжди підходить, оскільки може виявитися контрпродуктивною або навіть шкідливою. Координація з командами захисту перед проведенням опитувань має важливе значення для виключення чутливих випадків і забезпечення безпеки та благополуччя учасників. Дотримуючись тих самих принципів, **обраний метод моніторингу також може суттєво вплинути на безпеку клієнта.**

Залучення фахівців з питань захисту на цьому етапі має вирішальне значення, оскільки вони можуть допомогти визначити найбезпечніші та найдоцільніші методи комунікації, чи то через особисті візити, чи то через телефонні дзвінки.

Ці причини вимагають, щоб команди захисту відігравали головну роль у загальному процесі MEAL. У деяких випадках ці заходи повинні проводитися виключно співробітниками з питань захисту. Як мінімум, виїзні бригади MEAL повинні бути навчені компетентно та делікатно ставити запитання про сприйняття клієнтами безпеки та благополуччя.

Нарешті, фахівці-практики також підкреслили важливість не лише виявлення потенційних ризиків, пов'язаних з CVA / матеріальною допомогою, перед початком програми, але й **моніторингу будь-яких потенційних негативних наслідків протягом її реалізації**. Такий моніторинг має вирішальне значення, оскільки нові зміни та динаміка можуть призвести до виникнення нових ризиків. Ретельний моніторинг, наприклад, за допомогою механізмів розгляду скарг та зворотного зв'язку (CFM), може вчасно виявити такі потенційні загрози і дозволити внести необхідні поправки в розробку проекту, щоб зменшити ці ризики. Практики відзначили, що в теорії це має бути рутинною частиною роботи MEAL, але на практиці цим часто нехтують. Ефективний моніторинг передбачає не лише збір даних, але й їх належний аналіз, а головне — забезпечення достатнього рівня подальших дій у координації з командами з питань захисту, CVA та MEAL.

РОЗДІЛ 11: ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ

Під час цього дослідження ключових спеціалістів попросили поділитися своїми основними викликами, отриманими уроками та рекомендаціями для колег-практиків С4Р, а також для широкої гуманітарної спільноти та координаційних механізмів. У цьому розділі згруповані ключові рекомендації від виконавців С4Р, тих, хто наразі працює над розробкою програми С4Р, та дослідницької групи.

Впровадження визначення С4Р на практиці

Гуманітарне реагування в Україні є практичною ілюстрацією викликів, які наразі обговорюються та вирішуються на глобальному рівні щодо практичного застосування визначення С4Р. Відсутність схвалених на національному рівні визначень і керівних принципів для практичного застосування також, як повідомляється, спричинила значні проблеми для виконавців.⁹ Хоча деякі організації повідомили, що вважають за краще застосовувати С4Р відповідно до суворого і жорсткого визначення, вбудованого в кейс-менеджмент, багато організацій (і особливо місцеві організації) також дуже активно виступали за більший прагматизм і гнучкість у визначенні та застосуванні С4Р.

Тому кластерам захисту (в рамках поточних або майбутніх заходів реагування) рекомендується розробити національні технічні керівництва на якомога більш ранній стадії реагування (це також можуть бути короткі початкові технічні меморандуми, розроблені на початку реагування, які будуть доопрацьовані на більш пізньому етапі, див. [приклад](#) з С4РПТФ тут). Ці настанови насамперед забезпечать обізнаність усіх суб'єктів зі стандартним визначенням С4Р, наданим GPC, а також з різними способами його застосування (наприклад, в інтегрованому або автономному режимі; різними підходами до визначення цільової аудиторії та методологіями розрахунку трансфертної вартості). Якщо можливо, вони також висвітлюють ключові відмінності в конкретному

контексті між заходами С4Р та іншими видами фінансової/матеріальної допомоги, що надаються в рамках гуманітарного реагування. Окреслення цих ключових аспектів у контексті та поширення їх на рівні кластерів значно зменшить плутанину і надасть організаціям ресурси для початку розробки стратегій втручання. У міру розвитку заходів реагування їх можна доопрацьовувати та контекстуалізувати за допомогою широкого, але, в ідеалі, науково обґрунтованого процесу, а також шляхом посилення координації з іншими кластерами/секторами. Як показано в цьому дослідженні, повна гармонізація втручань С4Р здається нереальною з огляду на саму природу С4Р (і не бажаною для більшості виконавців), але тим не менш, спільна технічна база і спільна програмна структура є ключовими вимогами, щоб уникнути плутанини і потенційного дублювання з іншими секторальними цілями.

Міжкластерна координація має вирішальне значення для допомоги виконавцям у формулюванні своїх заходів в рамках С4Р, особливо з кластерами/робочими групами з питань охорони здоров'я, МРСА та питань надання притулку. Однією з найважливіших і одностайних рекомендацій від НУО, що працюють в Україні, є те, що кластер охорони здоров'я повинен розробити набагато більше аналітичних даних про державне фінансування охорони здоров'я та детальне керівництво щодо діяльності в рамках програми «Грошова допомога на охорону здоров'я» у співпраці з кластером захисту, щоб мати змогу чітко визначити межі між С4Р і «Грошовою допомогою на охорону здоров'я».

9. Слід зазначити, що на момент проведення цього дослідження останні настанови щодо С4Р від Кластеру захисту в Україні не були опубліковані ([link](#))

Координація

У відповідь в Україні С4РТФ була створена тимчасово, щоб забезпечити простір для виконавців, поки кластери самоорганізувалися для виконання цієї роботи на національному рівні. Однак управління ТФ здійснювалося переважно глобальною командою з питань технічної допомоги, без повного виділення ресурсів і часу, необхідного для задоволення всіх потреб. Тому основний урок, винесений з цього дослідження, полягає в тому, що робоча група С4Р (бажано, щоб вона працювала в рамках національного кластера з питань захисту і підтримувалася глобальною групою С4РТТ) повинна бути забезпечена належними ресурсами з самого початку реагування, а також спеціальним персоналом для підтримки технічної координації, належних комунікаційних стратегій, спеціальної підтримки і розробки технічних керівних принципів. Кластер з питань захисту та CWG в Україні рекомендують проводити структуровані дискусії щодо С4Р на ранній стадії реагування, особливо з огляду на те, що навіть організації, які мають значний досвід у сфері захисту, зосереджуються на питаннях МРСА. НУО, які беруть участь у реагуванні, одноставно закликають до створення платформи, де гуманітарні організації могли б обговорювати технічні та оперативні проблеми С4Р, невідчуваючи при цьому тиску з боку правоохоронних органів. Серед запропонованих ідей — створення робочої групи С4Р в рамках кластера з питань захисту або спільноти практиків для проактивних і оперативних обговорень. Місцева НУО також запропонувала створити національну групу для обміну досвідом та перенаправлення. Одна МНУО також запропонувала створити спільну ресурсну платформу, таку як SharePoint, щоб організації мали доступ до ресурсів, СОПів тощо та могли обмінюватися ними. На завершення, деякі спонсори наголосили на необхідності координації спонсорської діяльності в рамках С4Р. Вони також підкреслили важливість обговорення на ранніх стадіях при створенні кластерів і вирішенні оперативних потреб.

Хоча через ОКС було висловлено і задокументовано в цьому звіті розчарування щодо обмеженої підтримки на національному рівні з боку координаційних структур (кластерів або робочих груп) з питань С4Р, важливо розглядати це в перспективі масштабності та раптовості реагування, з багатьма конкуруючими пріоритетами, що призводить до затримки залучення кластерів до С4Р.

Аналіз причинно-наслідкових зв'язків та планування

Аналіз причинно-наслідкових зв'язків має бути основою розробки та реалізації будь-якого втручання С4Р. За умови належного проведення, він може забезпечити не лише належне таргетування, але й відповідний пакет допомоги (послуги та/або фінансова допомога), що надається особам, які перебувають у групі ризику. Спочатку його можна використовувати для аналізу ризиків у сфері захисту на регіональному, національному або місцевому рівнях. Кластери з питань захисту можуть сприяти тому, щоб фінансові бар'єри та основні економічні чинники, які сприяють виникненню ризиків у сфері захисту, були інтегровані в цей аналіз і враховані партнерами в стратегіях реагування. Це також може бути використано для визначення потреб у міжкластерній співпраці та потенційних інтегрованих або міжсекторальних втручань. Установи-виконавці можуть використовувати висновки, отримані в результаті аналізу причинно-наслідкових зв'язків, для обґрунтування своїх теорій змін і розробки втручань С4Р. Врешті-решт, вони повинні бути включені в індивідуальні інструменти оцінки ризиків (або еквівалентні їм), які використовуватимуться командами захисту на місцях для визначення найкращого типу та форми допомоги в кожному конкретному випадку. В умовах обмеженого досвіду С4Р кластери повинні забезпечити стандартні інструменти аналізу та оцінки ризиків захисту, які включають аналіз причинно-наслідкових зв'язків і чітко досліджують потенційні зв'язки між економічними факторами та ризиками захисту.

Рекомендується інвестувати в розвиток кадрового потенціалу перед розробкою та впровадженням програм С4Р, щоб забезпечити готовність команд до вирішення складних завдань, пов'язаних з такими програмами. Необхідно провести спеціальне навчання для кейс-менеджерів та/або команд захисту щодо оцінки причинно-наслідкового зв'язку з використанням аналізу ризиків у сфері захисту (на основі рівняння ризиків у сфері захисту), щоб зрозуміти, коли і як С4Р може бути використана в рамках кейс-менеджменту або більш широкої, пов'язаної з захистом діяльності для усунення економічних чинників ризиків у сфері захисту. Також рекомендується налагоджувати і розвивати тісну співпрацю між командами з оцінки та захисту на всіх рівнях, забезпечуючи взаємодію та координацію для визначення цільової аудиторії та критеріїв прийнятності, розрахунків трансфертної вартості, умов та механізмів надання допомоги, які враховують наявні та потенційні ризики, а також специфіку контексту.

У Польщі одна з міжнародних неурядових організацій рекомендувала розробити короткий посібник з використання грошової допомоги для захисту дітей у польському контексті, зважаючи на складність втручання в систему соціальних послуг.

Таргетинг

Ці дослідження надало практичні ілюстрації різноманітних механізмів перенаправлення, які можуть бути застосовані для визначення потенційних бенефіціарів С4Р, підкресливши цінність інтегрованих програм для полегшення цього процесу. Таргетинг переважно здійснювався через заходи у сфері захисту (кейс-менеджмент, ІРА, моніторинг захисту тощо), однак деякі організації стверджували, що це є обмежувальним фактором, оскільки не дозволяє охопити більші або більш ізольовані випадки (тобто ті, які не перебувають на територіях, де здійснюються заходи у сфері захисту). Тому деякі організації вирішили використовувати категоріальне таргетування в рамках своїх програм С4Р, орієнтуючись на конкретні категорії людей, які, на їхню думку, перебувають у групі ризику. Якщо індивідуальні оцінки проводяться ретельно,

а команди захисту ефективно застосовують рівняння ризику та аналіз причинно-наслідкових зв'язків у рамках комплексної програми, ризик перетину програм з МРСА можна звести до мінімуму. Однак без цих заходів існує програмний ризик дублювання допомоги і, що більш важливо, нівелювання суті допомоги С4Р за рахунок використання ресурсів на захист для досягнення результатів в інших секторах. Категоріальне таргетування насамперед рекомендується як відправна точка для перенаправлення до команд захисту та проведення відповідної оцінки рівня захисту. Інтеграція критеріїв, чутливих до захисту, у стандартні опитування з відбору учасників МРСА рекомендується, але сама по собі не є втручанням у рамках С4Р.

Трансфертна вартість

Розрахунки трансфертної вартості С4Р завжди повинні бути максимально індивідуалізованими, щоб забезпечити належне усунення фінансових бар'єрів, які сприяють виникненню ризиків у сфері захисту. Однак на практиці цей підхід може виявитися обтяжливим для великих обсягів справ, тому можна використовувати альтернативні, більш стандартизовані підходи, такі як підхід «ранжування ризиків» та підхід «дофінансування», розглянуті в цьому дослідженні. Кластерам слід підтримувати розробку цих більш стандартизованих підходів, координуючи збір даних (за підтримки робочої групи з питань грошової допомоги), аналіз і поширення результатів, при цьому завжди заохочуючи і залишаючи гнучкість для більш адаптованих, індивідуальних визначень трансфертної вартості.

Зв'язок із соціальним захистом

В Україні рекомендується проводити більш детальний аналіз соціального захисту на місцевому рівні, щоб допомогти гуманітарним організаціям зрозуміти варіанти роботи з національною системою і паралельно з нею, коли вони зіштовхуються з випадками, які, на їхню думку, заслуговують на підтримку в рамках С4Р. Цей аналіз допоможе організаціям з'ясувати, чи надається необхідна допомога з боку держави (або планується, але на неї не вистачає бюджетних коштів), а виявлення прогалин

також допоможе уряду України в реформуванні політики соціального захисту, сприяючи інтеграції відповідних категорій населення в державні програми соціальної допомоги. Гуманітарні організації, які розпочинають розробку програм С4Р, можуть навчитися на прикладах міцних зв'язків між гуманітарними організаціями та управліннями соціального захисту населення і територіальними управліннями соціального обслуговування з точки зору інформаційно-просвітницької роботи, перенаправлення та мапування послуг. Стандартизація угод про обмін даними також сприятиме процесу обміну даними між урядом і гуманітарними організаціями, а також між самими гуманітарними організаціями з метою перенаправлення..

Моніторинг та оцінка

Як було продемонстровано в розділі MEAL, для моніторингу та оцінки програм С4Р вирішальне

значення має підхід, що ґрунтується на співробітництві та співпраці, в якому пріоритет надається принципам захисту. Такий підхід забезпечує захист і безпеку всіх учасників, а також збір необхідних даних для оцінки впливу та ефективності програми. Ці міркування підкреслюють необхідність підвищення обізнаності команд MEAL та спонсорів про унікальні виклики та чутливі моменти, пов'язані з моніторингом Ризиків захисту в рамках кейс-менеджменту, особливо щодо захисту даних та обміну інформацією з дотриманням принципів «не нашкодъ» та конфіденційності. Це особливо актуально для високочутливих сфер, таких як гендерно-обумовлене насильство (GBV), але також стосується й інших чутливих ризиків. Удосконалення систем управління даними та забезпечення їхньої інтероперабельності до того ж сприятиме покращенню перенаправлення, а також моніторингу та вимірюванню впливу С4Р на результати захисту в безпечний спосіб.

ДОДАТОК 1: СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Alliance - Guidance Note on Cash and Voucher Assistance for Child-headed households CHH and Unaccompanied Children UASC <https://alliancecpha.org/en/technical-materials/cash-and-voucher-assistance-and-child-protection-humanitarian-action>

BHA - Emergency Application Guidelines: Sector Requirements, Bureau for Humanitarian Assistance, 2022 <https://www.usaid.gov/document/bureau-humanitarian-assistance-bha-emergency-application-guidelines>

CARE - GBV COMPENDIUM: Cash & Voucher Assistance and Gender-Based Violence Compendium: Practical Guidance for Humanitarian Practitioners, A Companion Guide to the IASC GBV Guidelines, 2019 <https://www.calpnetwork.org/publication/cash-voucher-assistance-and-gender-based-violence-compendium/>

CCD/Ukraine Cash Consortium - Alignment Options for Humanitarian Cash with the Ukrainian Social Protection System, 2023 <https://reliefweb.int/report/ukraine/alignment-options-humanitarian-cash-ukrainian-social-protection-system>

CCD/Ukraine Cash Consortium - Reflection Paper - Operational Alignment of Humanitarian Cash Programming with Ukraine's Social Protection System, October 2023 <https://reliefweb.int/report/ukraine/reflection-paper-operational-alignment-humanitarian-cash-programming-ukraines-social-protection-system-september-2023>

Center for Reproductive Rights - Care in Crisis: Failures to Guarantee the Sexual and Reproductive Health and Rights of Refugees from Ukraine in Hungary, Poland, Romania and Slovakia, July 2023 <https://reliefweb.int/report/poland/care-crisis-failures-guarantee-sexual-and-reproductive-health-and-rights-refugees-ukraine-hungary-poland-romania-and-slovakia>

Child Alliance - "Designing Cash and Voucher Assistance to Achieve Child Protection Outcomes in Humanitarian Settings", 2022 <https://www.calpnetwork.org/publication/designing-cash-and-voucher-assistance-to-achieve-child-protection-outcomes-in-humanitarian-settings/>.

Christian aid - Assess and Assist; learning from Ukraine – a Cash for Protection approach for people-centred humanitarian response, June 2023 <https://www.christianaid.org.uk/sites/default/files/23-07/assess-and-assist-learning-report.pdf>

DG ECHO - "DG ECHO Thematic Policy on Cash Transfers", 2022 https://ec.europa.eu/echo/files/policies/sectoral/thematic_policy_document_no_3_cash_transfers_en.pdf

DG ECHO - Thematic Policy Document No. 8 Humanitarian Protection: Improving protection outcomes to reduce risks for people in humanitarian crises, May 2016 https://ec.europa.eu/echo/files/policies/sectoral/policy_guidelines_humanitarian_protection_en.pdf

DRC - Individual Protection Assistance Guidance, 2021 https://www.ifrc.org/sites/default/files/2021-09/Best-Practice-1_Sample_SOP_Individual-Protection-Cases.docx

GPC/C4PTF - "Cash for Protection Definitions - Working Document - Ukraine | ReliefWeb", 2023 <https://reliefweb.int/report/ukraine/cash-protection-definitions-working-document>.

GPC/C4PTF - "Global Mapping of CVA for Protection Projects", 2023 https://www.globalprotectioncluster.org/issues/cash_protection/global_mapping_of_GCV_for_protection_projects.

GPC - "Taking Stock of Cash and Voucher Assistance to Achieve Protection Outcomes in the Protection Sector in Humanitarian Settings | Global Protection Cluster", 2020 <https://www.globalprotectioncluster.org/publications/677/reports/report/taking-stock-cash-and-voucher-assistance-achieve-protection>.

GPC/C4PTF - "How to consider Protection aspects when designing a MEB", 2023 <https://www.globalprotectioncluster.org/publications/869/policy-and-guidance/guidelines/how-consider-protection-aspects-when-designing-meb>.

GPC/C4PTF - Rome workshop report, 2023 <https://www.globalprotectioncluster.org/publications/1528/reports/workshop-report/c4p-may-2023-rome-workshop-report>

GPC - Tip sheet on Integrating Cash and Voucher Assistance in HNOs and HRP, Child Protection Area of Responsibility <https://reliefweb.int/report/world/child-protection-and-cash-based-interventions-tip-sheet>

GPC - Cash and Voucher Assistance for Achieving Protection Outcomes in Mine Action, Evidence mapping and recommendations for future action, 2020 <https://www.calpnetwork.org/wp-content/uploads/2020/12/Cash-and-Voucher-Assistance-Achieving-Protection-Outcomes-Mine-Action-final.pdf>

Humanity and Inclusion - Cash and beyond “Analysis of extra costs associated with disabilities and disability-specific Social Protection in Ukraine, in the aftermath of the Russian invasion”, December 2022 <https://www.calpnetwork.org/publication/cash-and-beyond-analysis-of-extra-costs-associated-with-disabilities-and-disability-specific-social-protection-in-ukraine-in-the-aftermath-of-the-russian-invasion/>

ICRC - Cash Transfer Programming in Armed Conflict: The ICRC’s experience <https://www.icrc.org/en/publication/cash-transfer-programming-armed-conflict-icrcs-experience>

IASC - “Increase the use and coordination of cash-based programming | IASC”, 2023 <https://interagencystandingcommittee.org/increase-the-use-and-coordination-of-cash-based-programming>

IRC - “Cash for Protection Outcomes (Child Protection): Safer Cash Toolkit”. *Child Protection at the IRC* (blog) , 2023 <https://childprotectionpractitioners.org/child-protection-areas-of-intervention/family-level-interventions/cash-for-protection-outcomes/>

IRC/WRC - Cross, Allyson, Tenzin Manell, y Melanie Megevand - “Humanitarian cash transfer programming and gender-based violence outcomes: evidence and future research priorities”, 2018 <https://reliefweb.int/report/world/humanitarian-cash-transfer-programming-and-gender-based-violence-outcomes-evidence-and>

IRC - CVA for Protection: A mapping of IRC’s use of Cash and Voucher Assistance to Help Achieve Protection Outcomes, 2020 <https://www.calpnetwork.org/wp-content/uploads/2020/03/1559138467.IRC-CVA-for-Protection-vf-1.pdf>

OCHA – Information Sharing Protocol – Ukraine, May 2023 <https://reliefweb.int/report/ukraine/information-sharing-protocol-ukraine-17-may-2023-enuk>

Protection Cluster/Ukraine- Recommendations on Cash for Protection for General Protection Actors, Sept 2023 <https://reliefweb.int/report/ukraine/recommendations-cash-protection-general-protection-actors-sept-2023-enuk>

Protection Cluster - Sector Cash Guidance – Lebanon, July 2022 <https://reliefweb.int/report/lebanon/protection-sector-cash-guidance-july-2022-enar>

Save the Children/Collins, Olivia & Antoine Sciot - “CVA & Child Protection: Summary of Practice and Evidence from Save the Children Programmes”, 2022 <https://www.calpnetwork.org/publication/cva-child-protection-summary-of-practice-and-evidence-from-save-the-children-programmes/>

SPACE - Deciding when and how to link humanitarian assistance and social protection: guidance and tools for response analysis | socialprotection.org”, 2021 <https://socialprotection.org/discover/publications/space-deciding-when-and-how-link-humanitarian-assistance-and-social-protection>.

The Alliance for Child Protection in Humanitarian Action - “Tool 2: Toolkit for Monitoring and Evaluating Child Protection when using Cash and Voucher Assistance | Global Protection Cluster”, 2023 - <https://www.globalprotectioncluster.org/publications/680/policy-and-guidance/tool-toolkit-tool-2-toolkit-monitoring-and-evaluating-child>.

UNFPA/GWI Collaborative Research - “Operational Research on GBV Risk Mitigation in Relation to CVA in Humanitarian Settings “ *The CALP Network* (blog), 2022 <https://www.calpnetwork.org/publication/operational-research-on-gbv-risk-mitigation-in-relation-to-cva-in-humanitarian-settings-ungpa-gwi-collaborative-research/>.

UNFPA - “Guidance: How to design and set up cash assistance in GBV case management”, 2023 <https://www.calpnetwork.org/publication/unfpa-guidance-how-to-design-and-set-up-cash-assistance-in-gbv-case-management/>

UNFPA, Global Protection Cluster - “Toolkit | GBV Risk Mitigation in Cash and Voucher Assistance | Gender-Based Violence Area of Responsibility”, 2023 <https://gbvaor.net/node/1607>.

UNFPA, John Hopkins University - “Cash within GBV case management for women and adolescent girls in Colombia | socialprotection.org”, 2023 <https://socialprotection.org/fr/discover/publications/cash-within-gbv-case-management-women-and-adolescent-girls-colombia>

UNFPA Toolkit - GBV Risk Mitigation in Cash and Voucher Assistance <https://gbvaor.net/node/1620>

UNFPA - How to Mitigate Gender-Based Violence (GBV) Risks in Cash and Voucher Assistance (CVA)", 2023 <https://www.calpnetwork.org/publication/how-to-mitigate-gender-based-violence-gbv-risks-in-cash-and-voucher-assistance-cva/>

UNFPA - Humanitarian Cash & Voucher Assistance - CVA Tip Sheet #1: CVA Overview, 2020 <https://gbvaor.net/sites/default/files/2020-05/UNFPA>

UNHCR - "Guide for Protection in Cash-Based Interventions", 2015 <https://www.unhcr.org/media/guide-protection-cash-based-interventions>.

UNHCR - "Cash Assistance and Protection: Why, What and How?", 2021 <https://www.unhcr.org/media/cash-assistance-and-protection-why-what-and-how-0>

UNHCR - "Guidance on promoting child protection outcomes through cash-based interventions", 2021 <https://data.unhcr.org/en/documents/details/91895>

UNHCR - "Cash Assistance in 2022: Main Outcomes from Post Distribution Monitoring", 2022 <https://www.unhcr.org/media/67401>

WFP - Protection and Accountability Handbook, World Food Programme, 2021 <https://www.wfp.org/publications/2021-protection-and-accountability-handbook>

ДОДАТОК 2: СПИСОК УЧАСНИКІВ ОКС

Name	Organisation	Role	Date of KII
Вадим Хоменко		Програмний менеджер CVA	
Ксенія Буханець		Директор Департаменту гуманітарного захисту та консалтингу	
Оксана Ковалевська		Запорізький кейс-менеджер	
Олена Мороз	Caritas Ukraine	Спеціаліст Департаменту гуманітарного захисту та консультування	26.05.23
Ярослав Кириленко		Керівник проєкту МРСА	
Марія Данько		Керівник проєкту з питань захисту	
Наталія Глушко		MEAL	
Кетрін Бірн	Save the Children Poland	Технічний асистент у сфері захисту дітей	06.06.23
Роберт Аттала		Технічний асистент у сфері грошових коштів	
Соломон Бекеле	World Vision Ukraine	Технічний асистент у сфері грошових коштів	09.06.23
Арпана Роньонг		Радник з питань захисту/співголова Кластеру з питань захисту	
Метью Теббатт	Christian Aid	Міжнародний консультант з грошових коштів та фінансових ринків	09.06.23
Густав Нільсен	DanChurchAid	Координатор з питань партнерства	28.06.23
Абандохт Саркараті	UNFPA	Міжнародний спеціаліст з GBV та CVA (раніше у Молдові)	30.06.23
Карла Бруссі	International Rescue Committee Poland	Координатор з питань готівкових коштів	11.07.23
Тетяна Кутас	Tenth of April	Керівник програми	13.07.23
Наталія Ребенко	International Rescue Committee Ukraine	Керівник сектору з питань захисту	14.07.23
Володимир Григорович	Oxfam Poland	Координатор з питань продовольчої та економічної безпеки	18.07.23
Олександра Маковська	Ukraine Protection Cluster	Координатор кластеру з питань захисту	26.07.23
Хадід Мустафа Таєр Вадулла	Ukraine Cash Working Group	Співкерівник CWG	26.07.23
Неус Арнал		Менеджер з питань захисту дітей	
Джон Сендл	Save the Children Ukraine	Тимчасовий виконувач обов'язків технічного асистенту з питань CVA	17.07.23
Євген Орлов		Координатор CVA	
Марія Ісмагулова		Менеджер з питань захисту дітей	
Ольга Шульц		Керівник програми CVA FSL	
Том Колі	HelpAge		08.08.23
Вадим Локтіонов	Humanity & Inclusion	Менеджер програми базових потреб та МРСА у Дніпрі та Полтаві	08.08.23
Квентін Легалло	ECHO	Регіональний тематичний експерт з питань продовольчої безпеки та базових потреб	09.08.23
Олександра Клас	Bureau of Humanitarian Assistance (BHA)	Технічний радник з питань економічного відновлення та ринкових систем	15.08.23
Енн Марі Маккензі		Радник з питань гуманітарного захисту	15.08.23
Роман Бретон	Danish Refugee Council	Радник з питань захисту	15.08.23
Люк Редферн	Caritas Switzerland	Координатор програми	06.09.23

ДОДАТОК 3: ТЕХНІЧНЕ ЗАВДАННЯ: ГРОШОВА ДОПОМОГА У СФЕРІ ЗАХИСТУ: УРОКИ З ДОСВІДУ РЕАГУВАННЯ НА НАДЗВИЧАЙНІ СИТУАЦІЇ В УКРАЇНІ

Довідкова інформація

Сі з початку війни в Україні 24го лютого 2022 року різноманітні гуманітарні організації виявляють великий інтерес до програми «Грошова допомога у сфері захисту» (С4Р) і проводять активну роботу як у рамках «офіційної» гуманітарної системи, так і в рамках органічного реагування на місцевому рівні, щоб гідно задовольнити основні потреби людей. Робоча група (ТФ) С4Р з реагування на надзвичайні ситуації в Україні, як частина Глобального кластеру з питань захисту, надає технічну та консультативну підтримку з питань С4Р через скайп-групу спільноти практиків, щомісячні зустрічі, щотижневі, а потім щомісячні інформаційні бюлетені з детальним викладом ключових оновлень та відповідних ресурсів. За цей час було розроблено низку інформаційних бюлетенів та інших відповідних технічних ресурсів для підтримки гуманітарної спільноти в роботі в рамках С4Р.

Паралельно з цим, існує безліч програм з надання грошової допомоги, які офіційно не обговорюються і не документуються гуманітарною системою, і які реалізуються місцевими організаціями, що прагнуть реагувати на потреби громад у комплексний спосіб. Ці проекти не звітуються і не класифікуються кластерною системою чи будь-якою робочою групою і не обов'язково відповідають узгодженим і схваленим гуманітарною системою керівним документам. Тим не менш, багато з них можна розглядати як С4Р з точки зору мети і результатів.

The Collaborative Cash Delivery Network (CCD) має власні скайп-спільноти в Україні та Польщі, в яких організації-члени можуть обмінюватися

інформацією та співпрацювати в ключових сферах, що їх цікавлять. В останні місяці спостерігається зацікавленість як з боку С4РТФ для реагування на ситуацію в Україні, так і з боку спільнот практиків CCD в Україні та Польщі у документуванні досвіду впровадження С4Р в рамках регіонального реагування — як того, що можна вважати більш формалізованою програмою С4Р, так і того, що знаходиться поза увагою формально координованої гуманітарної системи — з метою сприяння глобальному навчанню та створенню доказової бази, а також для надання підтримки організаціям у розробці їхніх поточних програм.

Мета

Зібрати та проаналізувати програмний досвід С4Р та уроки, отримані під час реагування на кризу в Україні, для підтримки роботи організацій, які беруть участь у С4Р в рамках реагування, а також зібрати докази та зробити внесок у глобальний банк оперативного навчання та рекомендацій щодо С4Р. Задokumentувати роль С4Р поряд із багатоцільовою грошовою допомогою (МРСА), порівняти програмний досвід С4Р різних організацій, включно з місцевими суб'єктами, чия робота недостатньо представлена в офіційному гуманітарному координаційному просторі. Зібрати отримані уроки та зібрати докази з досвіду реагування на ситуацію в Україні. Зрозуміти, як відрізняється доступ до СВА між чоловіками та жінками, зокрема, як готівка по-різному впливає на результати їхнього захисту, з якими додатковими бар'єрами чи обмеженнями вони можуть зіткнутися, а також як чоловіки та жінки можуть по-різному використовувати СВА. Підтримувати поточну роботу установ, які беруть участь у роботі С4Р в рамках реагування

на ситуацію в Україні. Стандартизувати загальне розуміння або визначення С4Р, включаючи те, що воно передбачає і чого не передбачає, і використовувати його в глобальному навчанні та оперативному керівництві.

Діяльність та результати

- **Кабінетний аналіз:** Зібрати та задокументувати цілі програми С4Р, а також структуру та результати програми за допомогою кабінетного аналізу процесу та навчальних документів різних організацій щодо програмування С4Р (включаючи підходи «Survivor and Community-Led Response» (SCLR) та «Assess and Assist»), включаючи СОП, PDM та будь-які навчальні документи. Забезпечити репрезентативність не лише офіційної гуманітарної системи, але й зусиль С4Р, що здійснюються місцевими суб'єктами, які не обов'язково пов'язані з ширшими гуманітарними структурами та координаційними системами.
- **Опитування ключових спеціалістів:** Провести опитування практиків програм С4Р, які беруть участь у реагуванні на надзвичайну ситуацію в Україні (забезпечити представництво широкого кола зацікавлених сторін), щоб зібрати інформацію про результати, виклики та уроки, отримані під час розробки та реалізації програм С4Р.
- **Аналіз фактичних даних:** зібрати дані моніторингу (базового, проміжного та кінцевого), що фіксують ключові результати у сфері захисту в рамках програм грошових виплат, щоб почати збирати докази впливу грошових виплат на досягнення результатів у сфері захисту або посилення уваги до проблем у сфері захисту жінок, чоловіків і дітей у рамках відповіді на виклики, пов'язані з ВІЛ/СНІДом.
- **5W:** адаптація інформаційної панелі Міжнародної оцінки вартості послуг у сфері захисту до заходів реагування в Україні (збільшена версія з доступними регіонами Adm2)
- Навчальний семінар за участю учасників: представити результати кабінетного аналізу та ОКС на семінарі практиків/робочих груп з питань С4Р, захисту, гендерно зумовленого насильства (GBV) та захисту дітей (CP), а також робочих груп з питань грошових коштів.

- Підготувати підсумковий звіт, що документує ключові тематичні дослідження, рекомендовані індикатори MEAL, операційні висновки, успіхи, проблеми, отримані уроки та рекомендації.
- **Поширення підсумкового звіту з метою сприяння просуванню та поширенню С4Р, гармонізації СОПів С4Р та встановлення стандартів щодо розробки та надання послуг.**

Методологія та строки проведення

- Розповсюдження ТЗ та запрошення установ, зацікавлених взяти участь у цьому навчальному дослідженні (березень 2023 р.).
- Повторне розповсюдження ТЗ зі зворотним зв'язком та поправками (травень 2023 р.).
- Розробка ключових напрямків дослідження, як для кабінетного аналізу, так і для етапів ОКС (травень 2023 р.).
- Мапування та аналіз доказів (травень — червень 2023 р.)
- Запит на отримання відомчої документації щодо програм С4Р в Україні, включаючи будь-які СОП та відповідні документи MEAL (травень 2023 р.).
- Кабінетний аналіз (травень-червень 2023 року).
- Визначення ключових спеціалістів для проведення опитування — зв'язок з членами С4PTF для України та спільноти практиків CCD для визначення представників різних зацікавлених сторін, включаючи місцеві організації та групи допомоги, місцеві та міжнародні НУО, агенції ООН та представників уряду (травень-червень 2023 р.).
- Етап ОКС (червень 2023 року)
- Попередній звіт (липень 2023 року)
- Навчальний семінар (липень 2023 року)
- Фінальний звіт (вересень 2023 року)

©Alexander Korniyakov/Save the Children